

Hmeljar izhaja po potrebi — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Boris Debič — Tiska Celjska tiskarna — Stevilka 15 din — Za hmeljarje brezplačno — Poština plačana v gotovini

Izdaja Kmetijsko proizvajalna poslovna zveza v Žalcu

Hmeljar v ogledalu leta 1956

Valovi vplivov, ki usmerjajo življenje in določajo razpoloženje našega hmeljarja, so v začetku leta še kazali znake pojemajočega viharja iz bujne predlanske sezone, dokler se z rastjo leta niso popolnoma umirili. Z letom se je umiril tudi hmeljar. Ozki pogledi osebne prizadetosti, ki so nekaterim zameglili jasno predstavo o našem družbenem in gospodarskem razvoju, so se umaknili trezni in širši presoji stvari in dogodkov. Le takšna presoja pa lahko vodi do pametnih odločanj ali sklepov. Toda v hmeljarstvu je že tako, da ni časa za razmišljanja o zadevah, ki nimajo neposredne zveze s hmeljem, vse do takrat, ko se ga v jeseni odkrižaš. Do tega časa pa se zdi, kot da je hmeljno zelenilo zadušilo vse drugo, dolino, reko in ljudi. To zelenilo — v vsakem kotičku trdne savinjske hiše ga občutiš, v hmeljarjevih očeh ga vidiš, v njegovem srcu ga slutiš... To hmeljno zelenilo! Čisto drugače ga čutiš kot zelenilo vinske trte, nič domače, kakor ni domač hmelj. Da, hmelj je tujec med domačimi rastlinami, toda bogat je in morajo ga spoštovati. Pogled na goreče rdeč gorenjski nagelj te gane, ti zbudi sladke spomine na najlepše dneve življenja — pogled na hmelj ti ne gane srca, le številke ti prešinejo možgane. Toda glej! Hmeljar mu poklanja vedno znova srce, podarja mu šopke najbolj rdečih nageljnov — krvavih žuljev, njemu — rastlini časa, industrijski rastlini. Ta ga pa tudi drugače drži v šahu. Diktira mu način obdelovanja, zahteva, da čimprej uporabi dognanja znanosti. Je kot moderna dama nepotrpežljiva, gorje mu, ki bi iz sentimentalnega oboževanja tradicij preveč okleval in bi jo rad obravnaval še po starem, slabo bi ga poplačala. Užaljeno bi zavrgla njegove žulje, njegove nageljne, naj kar venje. Zato se vse med hmeljarji, staro in mlado, peha, trudi in znoji, da ji ustreže. In po tem, kako se streže rastlini, je poznana Savinjska dolina, so poznani napredni kmetovalci. Sicer pa, kako bi mogli drugače pridelati nad 90 % I. in II. vrste.

Ob premnogih skrbih posveča savinjski hmeljar res manj pozornosti aktualnostim, ki niso direktno povezane s hmeljarstvom. Toda to ne pomeni, da se čuti neprizadetega, ozko zaverovanega v svoj grunt.

Ko zasiže mesečina poznojesenskega večera na piramidaste kopice hmeljev, ki se dvigajo iz pri tleh ležečih meglic liki vigvami velikega indijanskega taborišča na pravljicnem divjem zapadu, je v hmeljarjevi hiši mnogo več kmečke domačnosti in zanimanja za dogodke od krajevnega do svetovnega pomena. Sedaj je hmeljar že rešen skrbi, kako bo hranil posušen hmelj, kako mu ga bodo ocenili. Da, ocenili! Od tega je vendar odvisno, koliko je vredna zemlja in pred-

vsem koliko je vreden on sam! Vse to je mimo, da se bo lahko naslednje leto zopet ponovilo. Toda ne bo se ponovilo isto, ker to ni mogoče. Bodočnost je le ugibanje, zato se naš hmeljar rajši zadrži pri ocenjevanju letošnjega leta, ki se zdi, da vse hitreje ugaša. Kakšna je njegova ocena? Lahko bo potrdil, da vlaga družba vse več naporov, da bi pospešila razvoj kmetijstva v celoti, da bi ga iztrgala iz morja zaostalosti, ki ima tako malo otokov naprednega kmetovanja, kakor je za primer prav in k sreči ravno Savinjska dolina. Tudi naš hmeljar se veseli, da je v tem letu kmetijstvo dobilo zopet 3500 traktorjev, da je bilo kar za 5 milijard dinarjev uvoženih umetnih gnojil itd., poleg vsega, kar je dala kmetijstvu naša industrija. Hmeljar pa se še posebno veseli novih organizacijskih oblik v kmečkem združništvu. Pri tem misli prav na ustanovitev Kmetijsko proizvajalne poslovne zveze, ki je kljub kratkemu času delovanja dokazala, da bo upravičila zaupanje kmetijskih zadrug in hmeljarjev in bo razvoju hmeljarstva dala nov polet. Že njen investicijski program kaže, da se bo v hmeljarstvu šlo naprej z večjimi koraki. Inštitut, hmeljarjeva najdražja ustanova, širi svojo dejavnost. Z reorganizacijo te ustanove in koncentracijo strokovnih moči bo hmeljarju nudil v bodoče še mnogo več kot do sedaj, posebno kar se tiče živinoreje in sadjarstva.

To, kar smo navedli, kar pa še zdaleč ni vse, razveseljuje obraz našega hmeljarja. Seveda bo treba še marsikaj izboljšati ali izpopolniti. To velja tudi za sistem obdavčevanja v kmetijstvu, ki ima precej slabosti, pa še morda za kaj drugega. V osnovi pa je tudi za našega hmeljarja, kakor za vse delovne ljudi, najvažnejše, da se ohrani mir. Tudi njega so nemalo vznemirili dogodki zadnjih dveh mesecev, posebno dogodki v Egiptu in na Madžarskem. Hmeljarji iz vsega srca želijo čim več uspeha miroljubni politiki našega vodstva. Najprej mir, potem pa vse drugo, in vsega bo dosti. Sicer pa leto 1956 pri našem hmeljarstvu ne bo slabo zapisano.

Pa »Hmeljar«? Dosedanjemu bogatemu gradivu je dodal več kot 100 novih raznovrstnih toda koristnih člankov. Res je, ni uresničil vseh napotkov, ki jih je dobil ob jubileju v začetku leta. Pa ni vsega sam kriv. Tisti, ki so mu največ svetovali, so potem najmanj ohranili odnosno nič sodelovali. Pa saj ni nič zamujenega. Hmeljarija sedaj v glavnem počiva, ker si obnavlja življenjske sokove in sedaj je čas, da bomo razmišljali tudi o Hmeljarju.

»Hmeljar« želi hmeljarjem dobro in mirno novo leto!

Investicijski program v hmeljarstvu

Pridelovanje hmelja je v tem letu ponovno potrdilo ugotovitev, da je nadaljnji napredek te kmetijske panoge v veliki meri odvisen od nadaljnjih investicij za hmeljarstvo.

Delovni programi hmeljarskega odbora OZZ so že doslej obravnavali poleg organizacijskih, pospeševalnih in vzgojnih, tudi naloge v investicijski dejavnosti. Kompleksno reševanje teh nalog sedaj samo potrjuje, da je bilo delo pravilno, kar se odraža v znatnem povečanju količin in izboljšanju kakovosti hmelja. Znano je, da smo leta 1945 na 637 ha hmeljskih površin pridelali povprečno 495 kg hmelja na ha, od tega I. vrste 10 %, II. vrste 50 %, III. vrste 34 % in IV. vrste 6 %. V letu 1956 pa smo pridelali na 1872 ha (skupno s prvoletnikom) čez 2100 ton pridelka, od tega 21 % I. vrste, 71 % II. vrste, 6 % III. vrste in 2 % IV. vrste, oziroma povprečno nad 1230 kg na ha, če ne upoštevamo prvoletnih nasadov.

Do leta 1950 so bila v hmeljarstvo vložena le neznahtna sredstva. Po okupatorju uničena hmeljišča je bilo treba obnoviti. Sušilne naprave v skupni izmeri 3500 m² so zadostovale za okrog 650 ha hmelja. Škropilne naprave so se nahajale v kritičnem stanju, bilo je namreč na razpolago vsega 30 vprežnih motornih škropilnic in nekaj ročnih, vse v precej iztrošenem stanju. To so bili tudi glavni vzroki, da v prvih letih po vojni nismo beležili hitrejšega napredka, niti v kakovosti niti po količini pridelanega hmelja.

S tem, da je v letu 1952 bila izvršena reorganizacija našega združništva, da je bila ukinjena bivša Hmeljarska zadruga v Žalcu, je nastalo novo življenje v hmeljarstvu. Skrb za nadaljnji razvoj hmeljarstva je prevzel hmeljarski odbor OZZ Celje. Pri reševanju številnih proizvodnih, investicijskih in organizacijskih nalog pa so se krepko uveljavili hmeljarski odseki kmetijskih zadrug oziroma zadrug kot celota.

Nasadi hmelja so se razširili v zadnjih štirih letih za 371 ha. Pridelke je narasel povprečno za 300 kg na ha, kvaliteta pa od 65 % I. in II. vrste na 92 % I. in II. vrste v letu 1956. Da smo dosegli te uspehe, je bilo treba vložiti precej naporov.

Leta 1952 smo imeli na 1530 ha hmeljskih površin zasajenih 7.300.000 sadik hmelja, od tega na socialističnih obratih 81 ha odnosno 340.000 sadik.

Povečanje hmeljskih površin je privedlo do čedalje večjih težav zaradi pomanjkanja sodobnih sušilnic, škropilnic, skladišč, hmeljev in podobno. Sušilna ploskev in število škropilnic sta se na privatnih posestvih delno spopolnila. Hmeljarji so imeli 60 škropilnic raznih tipov, kmetijske zadrug 35 in posestva 15. Te škropilnice, skupno 110, so morale zadostiti potrebam ob 2- do 3-kratnem škropljenju za 1530 ha hmeljišč. Na 1 škropilnico je odpadlo 13 ha ali 35.000 sadik hmelja, čeprav je mogoče maksimalno obremeniti stroj z največ 20 do 25.000 sadikami. Pri vsem tem pa je treba upoštevati, da je bilo polovico škropilnic starejšega tipa, iztrošenih, med njimi tudi nekaj ročnih z minimalno kapaciteto.

Enaka težava je bila s sušilnicami. Hmeljarji so imeli skupno 7200 m² sušilne ploskve, od tega 60 % sušilnic malih kvadratur, kmetijska posestva pa so razpolagala s 780 m² sušilne ploskve. Skupno smo tedaj imeli 7980 m², kar bi normalno zadostovalo ob primer- nem vremenu za okrog 1000 ha hmelja. Pomanjkanje

sušilnic je povzročilo, da so pridelek obirali 18 do 20 dni. To je mnogokrat slabo vplivalo na kvaliteto pridelka.

Vzporedno s povečanjem površin in pridelka hmelja je nastalo pereče vprašanje pomanjkanja strokovnosti v tej kmetijski panogi. V ta namen je bil postavljen Inštitut za hmeljarstvo, ki že od leta 1952 naprej resno posega v proizvodne probleme. Da bi pripravili nove obdelovalne površine, v prvi vrsti za razširitev hmeljišč, smo začeli z regulacijo voda v Savinjski dolini. Ta dela se v manjšem ali večjem obsegu vršijo od leta 1952 naprej in vse kaže, da bodo končana na Ložnici in Bolski do leta 1959.

V okviru vseh teh problemov pa vse doslej nismo uspeli rešiti vprašanja novih centralnih skladišč za prevzem pridelka. Hmezad ima na razpolago 15000 m² skladiščnih prostorov. Ta površina zadostuje za skladiščenje četrte sedanjega pridelka. Pri teh prostorih je mogoče ob normalni prodaji v najboljšem primeru prevzeti blago v 3 mesecih. Razumljivo je, da se v tem času zelo kvari blago v zasilnih in neprimernih skladiščih pri pridelovalcu. Normalno bi potreboval »Hmezad« pri sedanjih pridelovalnih pogojih skupno okrog 20 do 25.000 m² skladiščnega prostora. To bi zadostovalo, da bi pridelek prevzeli v 4 do 6 tednih.

Tudi bela odeja ne more več zakriti različnosti v obdelovanju. Žičnica je ekonomska prednost.

Hmeljarski odbor OZZ je ob podpori odgovornih organov že doslej reševal ta vprašanja. Kmetijske zadrug in posestva so v zadnjih letih nabavile delno z lastnimi sredstvi, delno s krediti, delno pa s pomočjo skladov hmeljarskega odbora OZZ 161 motornih škropilnic. Zgrajenih je 45 združnih in državnih hmeljskih sušilnic po 16 m² kvadrature. Hmeljarji sami pa so z zamenjavo malih in gradnjo novih sušilnic delno popravili obstoječe stanje. Istočasno so nekateri hmeljarji nabavili tudi lastne škropilnice, tako da je vseh skupaj sedaj na tem področju 280, od tega s polno zmogljivostjo 200. To vprašanje je ugodno rešeno, tako da so hmeljarji dandanes sposobni obvarovati rastlino pred vsemi škodljivci. V doglednem času bo potrebno nadomestiti dotrajane škropilnice in nabaviti nove, predvsem zaradi nadaljnjega povečanja hmeljskih površin. Kljub izpopolnitvi v zadnjih letih pa so hmeljske škropilnice, zlasti zaradi povečanja površin, ostale še vedno velik problem.

Zaradi obstoječe problematike v hmeljarstvu, ki smo jo na kratko opisali, se pred Kmetijsko proizvodno poslovno zvezo v Žalcu postavlja vrsta nerešenih nalog. Poslovna zveza je ob ustanovitvi sprejela program dela, ki ga želi uresničiti ob podpori združnih organizacij in ostalih odgovornih činiteljev. Poleg ostalih nalog, ki jih program obravnava, predstavlja investicijska dejavnost v hmeljarstvu važno poglavje. Situacija na hmeljarskem področju narekuje — to je potrdila temeljita analiza — da je treba v okviru programa KPPZ v prihodnjem letu uresničiti zlasti naslednje investicijske naloge:

	Vrednost investicije
1. Gradnja 81—16 m ² združnih in drž. hmeljskih sušilnic	485,000.000 din
2. Gradnja novega skladišča pri »Hmezadu« (7000 m ²)	110,000.000 din
3. Regulacija Ložnice in njenih pritokov	80,000.000 din
4. Gradnja upravnega poslopja KPPZ	40,000.000 din
5. Gradnja 12 stanov. hiše	22,000.000 din
6. Pomoč pri nabavi hmeljev in gradnji žičnic	58,000.000 din
7. Vzdrževanje inštituta za hmeljarstvo	31,000.000 din
Skupaj	826,000.000 din

Nášete investicije so utemeljene iz naslednjih razlogov:

1. Sedanja sušilna ploskev hmeljskih sušilnic je 10.500 m². Ta ploskev zadostuje pri 12- do 14-dnevem obiranju hmelja za 1310 ha hmeljišč. Za 562 ha hmeljišč nam manjka sušilnic, če hočemo hmelj kvalitetno posušiti. Odpraviti to pomanjkanje sušilnic pa pomeni zgraditi 281 novih po 16 m² in še to ob pogoju, da traja obiranje 12 do 14 dni. Če bi hoteli tudi ta čas skrajšati, bi morali zgraditi še več novih sušilnic.

Strokovno je ugotovljeno, da pri daljši dobi obiranja silno trpi kvaliteta pridelka. Toda doba obiranja je skoraj v celoti odvisna od razpoložljivih sušilnic in jo je mogoče skrajšati le z gradnjo novih sušilnih naprav. Z izpopolnitvijo obstoječih in z gradnjo novih 280 16 m² sodobnih sušilnic v prihodnje bi dosegli, da bi lahko iz obstoječih 1872 ha hmelja posušili pridelek v 10 do 12 dneh. Ob nadaljnji razširitvi hmeljskih površin bo treba misliti v bodoče vzporedno tudi na nove sušilne kapacitete.

To vprašanje je silno pereče, zato smatramo, da ga je treba prioritarno reševati. KPPZ je v skladu s programom začela z obširnimi pripravami z namenom, da bi do prihodnje sezone zgradili pri kmetijskih združgah ter državnih in združnih posestvih najmanj 80 hmeljskih sušilnic s skupno 1256 m² sušilne ploskve.

Doslej je na tem področju zgrajenih 45 sušilnic po 16 m², od tega 12 pri državnih in združnih posestvih, ostale pa so zgradile kmetijske zadruge delno z lastnimi sredstvi in s pomočjo Hmeljarskega odbora (80 %), delno z najetimi krediti (20 %). Za sedaj so se odločile za gradnjo sušilnic v prihodnji sezoni naslednje organizacije:

Posestvo	Površina hmeljišč v ha	Sušilna ploskev		Gradnja v letu 1957	Predvideno povečanje hmeljišč
		sedanja m ²	manjka m ²		
DP Žovnek	24	80	80	4—16 m ² = 64 m ²	10 ha
DP Šempeter	27	95	64	4—16 m ² = 64 m ²	3 ha
DP Vrbje	22	32	96	6—16 m ² = 96 m ²	2 ha
DP Arja vas	19	98	130	10—12 m ² = 120 m ²	3 ha
DP Slom	6	16	16	1—16 m ² = 16 m ²	3 ha
ZP Latkova vas	13	32	48	3—16 m ² = 48 m ²	2 ha
ZP Vojnik	10	—	32	2—16 m ² = 32 m ²	6 ha
Skupaj	121 ha	353 m²	466 m²	30 sušilnic = 440 m²	29 ha

Stroški za gradnjo sušilnic in skladiščnih prostorov na socialističnih kmetijskih obratih bodo znašali skupaj okrog 120,000.000 din. Upoštevajoč, da ta posestva silno bremenijo dolgoročni krediti, ki so jih uporabila za nakup živine, ureditev gospodarskih zgradb, za nove hmeljske in sadne nasade, opremo in orodje itd. v višini 128,000.000 din (za odplačilo katerih morajo letno odvesti ca. 17,500.000 din anuitet), smatramo, da bo treba tem posestvom pri gradnji hmeljskih sušilnic izdatno pomagati. Te gradnje kaže podpreti tem bolj, ker obstajajo vsi pogoji, da bodo posestva s svojo napredno kmetijsko proizvodnjo v bodoče še v večji meri vplivala na širok krog kmetijskih proizvajalcev in na krepitev naprednih odnosov na vasi.

V skladu s principi glede krepitve skupnih združnih proizvodnih sredstev, objektov itd. smatra Poslovna zveza, da je potrebno manjkajoče hmeljske sušilnice tudi za potrebe kmetov graditi pri splošnih kmetijskih združgah. Akcija v to smer je že doslej v praksi pokazala dobre rezultate. Hmeljarji se poslužujejo teh skupnih objektov. Imamo celo primere (Vinska gora, Andraž, Ponikva, Galicija, Gotovlje, Prebold), da hmeljarji z lastnimi sredstvi prispevajo k skupni gradnji (prevozi, les, prostovoljno delo).

Doslej so dostavile programe za gradnjo hmeljskih sušilnic naslednje kmetijske zadruge:

(Glej razpredelnico na naslednji strani)

Kmetijska zadruga	Površina hmeljišč v ha	Sušilna ploskev		Gradnja v letu 1957	Predvideno povečanje hmeljišč v ha
		sedanja manjka m ²	m ²		
Dobrna	21	68	44	2-16 m ² = 32 m ²	8 ha
Kalobje	9	16	32	2-16 m ² = 32 m ²	10 ha
Griže	9	255	18	2-16 m ² = 32 m ²	5 ha
Ljubija	42	30	32	2-16 m ² = 32 m ²	4 ha
Zalec	91	560	68	2-16 m ² = 32 m ²	8 ha
Mozirje	5	15	32	2-16 m ² = 32 m ²	10 ha
Šempeter	207	350	40	2-16 m ² = 32 m ²	—
Šmartno o. P.	61	859	595	2-16 m ² = 32 m ²	—
Braslovče	197	1.075	310	2-16 m ² = 32 m ²	—
Tabor	98	553	140	1-16 m ² = 16 m ²	—
Prebold	90	446	307	1-16 m ² = 16 m ²	—
Gomilsko	104	486	420	1-16 m ² = 16 m ²	—
Galicija	18	80	41	1-16 m ² = 16 m ²	10 ha
Gotovlje	60	359	62	1-16 m ² = 16 m ²	6 ha
Letuš	35	198	48	1-16 m ² = 16 m ²	7 ha
Petrovče	167	974	385	1-16 m ² = 16 m ²	15 ha
Polzela	164	1.012	139	1-16 m ² = 16 m ²	6 ha
Ponikva p. Ž.	30	197	40	3-16 m ² = 48 m ²	5 ha
Šešče	23	182	25	3-16 m ² = 48 m ²	10 ha
Trnava	66	344	197	3-16 m ² = 48 m ²	5 ha
Vojnik	7	34	16	3-16 m ² = 48 m ²	12 ha
Velenje	46	190	48	3-16 m ² = 48 m ²	8 ha
Strmec	9	32	16	6-16 m ² = 96 m ²	7 ha
Ljubečna				4-16 m ² = 64 m ²	5 ha
Skupaj:	1.559 ha	3.055 m ²	8.315 m ²	51 sušilnic = 816 m ²	141 ha

Gradnja sušilnic bo v večini kmetijskih zadrug vplivala na povečanje hmeljskih površin. Nekatere kmetijske zadruge se še niso dokončno odločile za gradnjo, vendar se predvideno število 51 sušilnic ne bo bistveno spremenilo. Te sušilnice bodo tipizirane. Treba pa bo upoštevati v posameznih primerih potrebe po skladiščnih prostorih, strojnih lopah, skladiščih za odkup kmetijskih pridelkov in podobno. Stroški za gradnjo ene 16 m² sušilnice s popolno opremo in manipulacijskimi prostori znašajo okrog 5.500.000 din. Če pa upoštevamo, da bodo razen nekaj primerov, gradili sušilnice v skupnih objektih, bodo stroški na eno sušilnico znašali okrog 4.500.000 do 5.000.000 din ali za 51 sušilnic od 230 do 255.000.000 din. Skupaj torej za državna zadružna posestva ter kmetijske zadruge bodo znašali stroški za gradnjo sušilnic od 350 do 375 milijonov din.

Kmetijsko proizvajalna poslovna zveza smatra, da je gradnjo teh sušilnic treba krepko podpreti. Zato je sklenila iz skupnega sklada zveze nabaviti kompletna ogrodja za te sušilnice po ceni okrog 650.000 din. Od skupno potrebnih investicijskih sredstev v višini 485 milijonov din bo zveza prispevala iz skupnega sklada za opremo in samo gradnjo okrog 177.650.000 din ali nad 35%. Kmetijske zadruge so se odločile, da bodo precstala manjkajoča sredstva krile večidel s sredstvi od soudeležbe pri dobičku iz trgovine s hmeljem letnika 1956, le ostanek v znesku 69.200.000 din bodo rešile s krediti, ki jih bodo v ta namen najele.

2. Zadnja leta se občuti vse večje pomanjkanje skladišč za odkup hmelja. Sedanja skladišča pri Hmezažu kot smo omenili, imajo 15.000 m² prostornine. Pri sedanjem pridelku okrog 2.100 ton zadostujejo ta skladišča za prevzem $\frac{1}{4}$ pridelka, ki ga je mogoče ob ugodnem vremenu prevzeti v 2 tednih. Če se prodaja normalno razvija in blago sproti odpremlja, tedaj v najboljšem primeru omogočijo obstoječa skladišča celoten prevzem v 3 (treh) mesecih. Razumljivo je, da

se zaradi počasnega prevzema pridelek v zasilnih skladiščih pri kmetu (na podih, skednjih, podstrešjih, šupah itd.) pokvari, kar povzroča silne težave v trgovini, slabo poplača hmeljarjev trud, obenem pa je s tem zelo okrnjen družbeni dohodek, devizni dotok itd.

Poslovna zveza je temeljito razmislila o tem in sklenila, da je potrebno čimprej začeti graditi novo skladišče s približno 7.000 m² prostornine. Hmezaž je že naročil načrte, ki bodo v kratkem gotovi. Sredstva za gradnjo tega objekta v višini ca. 110 milijonov bo treba zagotoviti s posojilom. Predvidevamo, da bodo začeli graditi prihodnje leto. Z gradnjo tega skladišča bo omogočen prevzem pridelka v dobrih 6 tednih.

3. Poslovna zveza je med drugim prevzela nalogo, da bo skrbela za nadaljnje reguliranje voda v Savinjski dolini in za izvedbo melioracijskih del na poplavljenem področju. Doslej je bilo investirana v ta dela okrog 250 milijonov din. Dela so končana na območju, ki meri 650 ha poplavnih površin. Sedaj pod strokovnim vodstvom Inštituta za hmeljarstvo že pripravljajo ukrepe, ki bodo meliorirano zemljo pripravili čimprej za obdelovanje.

Ker so že pripravljene dokončni načrti in so izvršene ostale priprave, je realna možnost, da bodo dela na Ložnici in njenih pritokih prihodnje leto končana. Z dovršitvijo teh del bomo pridobili skupno 1.900 ha rodovitne zemlje, ki je sedaj zamočvirjena, nerodovita ali pa slabo rodna. Z vso sigurnostjo računamo, da bomo pridobili okrog 450 ha primerne zemlje za hmeljišča. Ostala meliorirana zemlja pa bo razbremenila obstoječe površine, ki jih sedaj uporabljajo za kolobarske posevke. Nadaljevanje regulacijskih in melioracijskih del bo omogočilo povečati hmeljišča v celoti za 700 ha, tako da bo skupno nad 2.500 ha hmeljišč kot predvideva perspektivni načrt za to kmetijsko panogo.

Na poplavnem področju Ložnice in njenih pritokov je:

Njiv	251.20 ha ali	12,8%
Travnikov	1.287.10 ha ali	65,4%
Pašnikov	274.30 ha ali	13,9%
Gozdov	13.50 ha ali	0,7%
Ostalega	141.90 ha ali	7,2%
Skupaj	1.968.00 ha ali	100 %

Na traviških (travnikih in pašnikih) je od 1.561 ha približno 70% ali 1.092 ha takšnih, kjer gladina talne vode seže od 0 do 100 cm v globino in zaradi tega zemlja ni primerna za njive. Tam, kjer je regulacija končana, se je talna voda zelo znižala in je tudi odtok meteorske vode hitrejši. Iz tega sklepamo, da bo mogoče spremeniti v stalne njive do 65% sedanjih travniških površin. Tako se bo sedanja površina 251 ha njiv povečala za 600 ha in bo znašala okoli 850 ha, predvsem na račun sedanjih zamočvirjenih travnikov.

Po podatkih pedološke preiskave zemlje bo mogoče določiti za nova hmeljišča okrog 450 ha površin. S tem pa niso izčrpane vse možnosti. Posestva, ki deloma leže na poplavnem področju, bodo pridobila skupno okrog 950 ha njivskih površin. S tem bo mogoče razbremeniti njive, ki so primerne za sajenje hmelja, ki pa jih na poplavnem področju izkoriščajo za splošne poljske posevke in sadeže. V celoti bomo pridobili na ta način za nove hmeljske nasade okrog 600 do 700 ha. Tudi zemlje splošno ljudskega premoženja bo okrog 300 ha več.

Ekonomski račun kaže, da se bo kosmati dohodek na doslej poplavljeni zemlji povečal od sedanjih 56 na 365 milijonov dinarjev ali okroglo za 500 milijonov dinarjev letno. Za dovršitev omenjenih del je potrebno še okrog 100 milijonov dinarjev. Vendar pa bo smotrna organizacija dela »Vodne skupnosti — Ložnica« in udeležba kmetov — članov te skupnosti — lahko omogočila, da bodo prihodnje leto dela na Ložnici v glavnem končana s sredstvi v višini 80 milijonov dinarjev.

4. Dolgoletna težnja združnih organizacij je, da bi v Žalcu poleg Inštituta za hmeljarstvo zgradili hmeljarski dom, kar je želel uresničiti že Hmeljarski odbor OZZ. Ta potreba je prišla do izraza tembolj sedaj, ko je pričela za področje 33 kmetijskih zadržug poslovati Kmetijska proizvajalna poslovna zveza v Žalcu. Ne gre za neko kulturno prosvetno zgradbo, temveč za upravno poslopje, kjer bo imela poslovne prostore poleg zveze tudi hmeljna komisija, obenem pa je po načrtu predvidena večja dvorana v tej zgradbi za okoli 200 ljudi, s čemer bo omogočeno sestajanje kmetijskim proizvajalcem, zastopnikom kmetijskih združug in ostalim, pri reševanju skupnih nalog. Omeniti je treba, da novo ustanovljena zveza praktično nima kje poslovati. Trenutno ima na razpolago dve mali sobi na Inštitutu za hmeljarstvo, katere pa bo treba v doglednem času izprazniti za potrebe Inštituta. Poslovna zveza bo imela skupno 15 uslužbencev; od tega 4 kmetijske strokovnjake, ekonomsko-finančnega inštruktorja, gradbenega referenta, urednika za list »Hmeljar« in vzgojno delo, 5 kontrolorjev mleka ter 3 v upravi. V sedanjih razmerah je težko pričeti z organiziranim delom, zato narekuje potreba, da čimprej začnemo graditi. Načrti so pripravljeni, dela pa bodo v kratkem razpisana na licitaciji. Za gradnjo upravnega poslopja so organi zveze odobrili znesek 40 milijonov dinarjev iz sklada zveze.

5. Približno enako potrebna kot upravno poslopje je tudi stanovanjska hiša za uslužbenca inštituta, zveze in hmeljne komisije. Stanovanjski problem je silno pereč. Preko 500 prošenj že leta leži na občini v Žal-

cu, katerih ni mogoče rešiti brez gradnje novih stanovanj. V stanovanjskem skladu občine se je letos nabralo okrog 40 milijonov dinarjev. Vsa ta sredstva pa so že razdeljena v obliki posojil, v glavnem za delavce, ki si na področju občine grade lastna stanovanja. Zaradi takšnih razmer je praktično v Žalcu nemogoče dobiti stanovanje za samca, kaj šele za družino. Ti razlogi so narekovali KPPZ, da se loti gradnje lastne hiše, ker je edino tako mogoče namestiti nove strokovne delavce na inštitutu za hmeljarstvo in izpopolniti delovna mesta na poslovni zvezi. Načrt za 12 stanovanjsko hišo je pripravljen in bodo dela prav tako v kratkem razpisana na licitaciji. Upravni odbor zveze je določil za to gradnjo 22 milijonov din, ker meni, da bo stalo eno stanovanje približno 1.700.000 din.

6. Poslovna zveza smatra, da je treba spričo obstoječih pogojev tudi v bodoče dodeliti pomoč pri nabavi hmeljev in gradnji žičnic. Nabava hmeljev je vsa leta problem, ki ga je silno težko reševati. Cene hmeljevkam so bile vse do sedaj nestimulativne za gozdne posestnike. Orientacijska cena 100 din ni spodbudila privatnih gozdnih posestnikov, da bi prodajali večje količine tega materiala. Zato je tudi zadnja leta večina hmeljev dobavljena iz državnega sektorja, kjer pa so bile odkupne cene za hmeljevko od 160 do 220 din. Z nabavnimi stroški, prevozom, itd. je bilo mogoče nabaviti hmeljevko po ceni od 180 do 250 din. Sprememba orientacijske cene na din 160 za kos je povzročila večje dobave iz privatnih gozdnih področij ter se je glede tega stanje izboljšalo, toda cena hmeljevkam za hmeljarje se ni v ničemer spremenila. Ker mora politika pri določanju odkupnih cen hmelja zasledovati kupno moč kmečkega proizvajalca, je zadnja leta vplivala na proizvodne stroške hmelja z dodeljevanjem pomoči v obliki regresiranja hmeljev. Na ta način so prišli hmeljarji do hmeljev po ceni od 120 do 130 din za kos, kar je bilo v skladu z odkupno ceno hmelja in kalkulacijo proizvodnih stroškov. Tudi letos je slična situacija. Hmeljarji bodo potrebovali okrog 500.000 hmeljev. Cena po doslej sprejetih ponudbah pa bo s stroški vred od 170 do 230 din za kos. Organizacija nakupa hmeljev je v teku. Določena bo enotna cena hmeljevkam za slehernega hmeljarja. Na te cene je upravni odbor zveze sklenil dodeliti regres v fiksnem znesku povprečno 80 din za kos. Regres bo pri dobavi 400 do 500.000 hmeljev znašal od 35 do 40 milijonov din.

Zadnja leta si je hmeljarski odbor zelo prizadeval za gradnjo žičnic v hmeljskih nasadih. V prvi vrsti so doslej gradila žičnice državna posestva. Žičnic je na socialističnih obratih 84 ha, ostalih 30 ha pa so zgradili ob materialni pomoči individualni hmeljarji. Gradnja žičnic je ekonomsko upravičena. Strokovno je ugotovljeno, da pridelovanje hmelja v žičnicah zahteva preko 100 delovnih dni manj kot v hmeljiščih, opremljenih s hmeljevkami. Najvažnejše pa je to, da je mogoče v žičnici pri enakomerni napeljavi zaradi več zraka in sonca pridelati količinsko in kakovostno boljši pridelek.

Stroški za gradnjo žičnic za 1 ha znašajo od 900.000 din do 1.000.000 din. Hmeljevke za isto površino pa stanejo od 600.000 do 650.000 din. Razlika je v tem, da mora žičnica trajati 2 hmeljski generaciji, t. j. od 25 do 30 let, medtem ko je življenjska doba hmeljev od 10 do 12 let. Če smo namenili pomoč pri nabavi hmeljev, je tembolj upravičeno podpreti v bodoče tudi gradnjo sodobnih žičnih naprav, ki omogočajo kvalitetnejši in večji pridelek hmelja. Upravni odbor poslovne zveze je sklenil, da se določi pomoč za gradnjo 1 ha žičnice v višini 500.000 din.

Po doslej sprejetih prijavah je pričakovati, da bo pod temi pogoji zgrajenih prihodnje leto novih 30 do 45 ha žičnic na državnih in združnih posevkih ter v hmeljiščih privatnih posestnikov. Po sprejetih prijavah bo $\frac{2}{3}$ žičnic zgrajenih na državnih in združnih posevkih.

7. Inštitut za hmeljarstvo je vzdrževal vse doslej Hmeljarski odbor OZZ s sredstvi, ki jih je v ta namen sprejel od trgovine s hmeljem. Pred kratkim pa se je Inštitut reorganiziral in obenem postal finančno samostojni zavod pod okriljem KPPZ v Žalcu. Z reorganizacijo je znatno razširil svojo dejavnost. Poleg 6 strokovnih oddelkov, ki se bavijo s strokovno znanstvenimi nalogami z področja hmeljarstva, so bili ustanovljeni 4 strokovni odseki za reševanje proizvodnih nalog v živinoreji, sadjarstvu in poljedelstvu na področju okraja Celje. S tem se je delokrog Inštituta razširil. To zahteva nastavitev novih strokovnih ljudi. Predvidoma bo delalo v tej ustanovi skupno 35 strokovnih in pomožnih delavcev ter administrativnih uslužbencev. V zvezi s tem so nastale tudi potrebe po novih prostorih, dopolnitvi opreme, aparatur itd. V kratkem bo dograjen rastlinjak, nujno pa bo treba še zgraditi primerno gospodarsko poslopje, ki bo služilo za potrebe ustanove in njenega poizkusnega kmetijskega obrata.

Inštitut bo sicer v tem letu ustvaril znatna sredstva na račun opravljenih uslug, vendar še zdaleka ne bo mogoče kriti s temi sredstvi celotnega vzdrževanja. Upravni odbor poslovne zveze smatra, da je to ustanovo treba tudi v bodoče večidel vzdrževati, zato je sklenil, da se iz skupnega sklada zveze nameni znesek

v višini 31 milijonov din za kritje rednega proračuna in investicij v letu 1957.

Upravni odbor KPPZ je temeljito proučil predložen program investicij. Ugotovil je, da so vse investicije, zajete v prednjih 6 točkah, enako važne. Vsako odstopanje od teh nalog bi pomenilo zavirati nadaljnji napredek te kmetijske panoge, obenem pa bi motili ugoden razvoj spreminjanja odnosov na vasi na hmeljarskem področju.

Praksa zadnjih let, pa tudi letos, je pokazala, da je spričo ogromnih potreb po investicijah težko priti do investicijskih kreditov. Kmetijske zadruge, državna posestva itd. so celo leto in še več zastoj čakala na ugodno rešitev vloženih investicijskih elaboratov. Primeri: državna posestva Žovnek, Šempeter, Arja vas, Kmetijske zadruge Šempeter, Gomilsko, Prebold, Inštitut za hmeljarstvo itd. Iz teh razlogov je nujno, da bodo organizacije znatni del potrebnih sredstev morale preskrbeti iz lastnih virov. S tem, da je trgovina s hmeljem dolžna dosežene komisijske razlike po odbitku obveznosti do družbe in ostalih stroškov vrniti kmetijskim zadrugam, obstajajo realne možnosti, da prednje naloge rešimo v tem smislu kot je predloženo.

V skladu z uredbo o spremembah o kmetijskih zadrugah je občni zbor KPPZ sklenil, da se 50% komisijskih razlik vložijo v skupne sklade zveze, ostalih 50% pa bi naj kmetijske zadruge v največji meri uporabile za tiste naloge, katere smo zgoraj obravnavali. S tem je tudi omogočeno, da bo KPPZ skupna sredstva zadrug — ustanoviteljic smotrno usmerjala v proizvodne namene, koristne za splošni napredek hmeljarstva in ostalih kmetijskih panog na tem področju.

K. K.

Pridelovanje hmelja v letošnjem letu

Letošnji pridelek hmelja je prevzet in lahko rečemo, tudi prodan. Zadnje dni novembra so na rampah »Hmezada« prevzeli zadnje bale. Okrog 2 do 3.000 kg so prevzeli še prve dni decembra, predvsem od zamudnikov. Tako smo s časom prevzema letos še kar zadovoljni. Predvsem je pripomoglo k hitrejšemu prevzemu lepo vreme septembra in oktobra, vmesni prevzem v zasilnih skladiščih v raznih krajih Savinjske doline, delno pa je k temu pripomogla tudi hitrejša odprema že prodanega blaga.

Ne bi govorili o neki rekordni letini. Meje možnosti nadaljnega napredka v pridelovanju hmelja še niso dosežene. To potrjuje še v večji meri kot doslej letošnji pridelek hmelja. Poročali smo že, da so se hmeljišča povečala od 1.680 ha leta 1955 na 1.872 ha v tem letu ali za 192 ha, kar predstavlja povečanje za 11,5%.

Program Hmeljarskega odbora je predvideval, da se bodo površine povečale letos za 120 ha, pridelek pa povprečno na 1.220 kg na ha, od tega 85% I. in II., ostalo pa III. in in IV. vrste. Kako pa smo pridelali v odnosu na preteklo leto:

Leto	Površine	I. vrsta %	II. vrsta %	III. vrsta %	IV. vrsta %	Povprečni pridelek na ha
1955	1.680	22,40	52,87	11,50	13,43	1.213 kg
1956	1.872	20,27	73,81	3,99	2,03	1.244 kg

Številke povedo, da se je pridelek nasproti lanskega letu povečal za okrog 17%, medtem ko je program predvideval le 8,5%. Povprečni pridelek na ha se je povečal za 31 kg ali 2,5%, kvaliteta pa v I. in II. vrsti

za okrog 19%. Ko obravnavamo te številke, ne smemo prezreti elementarnih nezgod. Toča v Braslovčah, Polzeli, Šempetru in Ponikvi je uničila okrog 40 ton pridelka. Zaradi obilnih padavin je na ca. 80 ha hmeljskih površin pridelek znašal od 600 do 1.000 kg na ha, na prodnatih tleh v okolici Šempetra, Polzele in Prebolda pa je v drugi polovici julija in v začetku avgusta prizadela nasade suša. Mirno lahko cenimo, da so toča, deževje in nato še suša v skupnem zmanjšali pridelek za okrog 80 ton. Če bi tudi te tone upoštevali, bi pridelali letos okrog 2.230 ton ali povprečno na ha okrog 1.300 kg pridelka.

Vredno je omeniti činitelje, ki so odločali v letošnjem pridelovanju hmelja.

Brez dvoma, da so na količino pridelka ugodno vplivale obilne padavine, zlasti na peščenih zemljah. Imeli smo v odnosu na zadnja štiri leta naslednje količine padavin:

Leto	April	Maj	Junij	Julij	Avgust	Skupaj	Povprečni pridelek na ha
1953	71,2	15,9	120,0	108,2	159,8	475,1	1.160 kg
1954	53,9	158,4	232,0	131,3	101,3	678,9	1.206 kg
1955	29,0	195,4	156,3	174,3	130,2	665,2	1.213 kg
1956	134,9	121,2	229,1	74,2	97,6	657,0	1.244 kg

Uporaba umetnih gnojil je bila v tem letu znatno večja kot v prejšnjih letih. Skupno se je porabilo na hmeljarskem področju 5.200 ton vseh vrst umetnih gnojil. Če je od tega odpadlo 20% na ostale kulture t. j. 1.040 ton, je bilo še vedno uporabljeno v hmeljiščih okrog 4.160 ton ali povprečno 2.420 kg na ha.

Hmeljarji so v letošnjem letu vložili maksimalne napore v obdelovanje. Obilno deževje je zahtevalo večkratno rahljanje zemlje. Po vetru, toči, itd. povzročene škode so zahtevale takojšnje ukrepe, ki so jih hmeljarji z vso vestnostjo izvršili. Povprečno 4 do 5 kratno škropljenje proti boleznim in škodljivcem je bilo pravočasno opravljeno. Dokaj ugodno vreme v avgustu pa je omogočilo, da je bil pridelek v času 18 dni obran in pospravljen.

Če objektivno ocenjujemo vse odločilne momente, ki so vplivali na letošnje pridelovanje, tedaj lahko

potrdimo, da je del uspehov pripisati ugodnim vremenskim razmeram. Zlasti je dovoljna vlaga vplivala na ugoden razvoj rastline in večji pridelek. Velik del uspehov pa je brez dvoma rezultat skrbnega dela pridelovalcev, ki so praktično dokazali, zlasti glede kakovosti, da je mogoč nadaljnji napredek v tej kmetijski panogi. Drži, da so stroški pridelovanja nekaj večji nasproti lanskemu letu. Vendar ob ugodnem kakovostnem razmerju končni obračun kaže ugodnejšo bilanco za pridelovalce kot za našo skupnost v primeri s katerim koli preteklim letom. K. K.

Državna posestva so dokazala uspešno hmeljarjenje

V letošnjem letu so vsa državna posestva pokazala zadovoljiv pridelek. Saj so nekatera v tem letu povečala pridelek do 1800 kg suhega hmelja po hektarju. Tudi kvaliteta je najboljša, saj so posamezna gospodarstva oddala samo I. in II. vrsto brez III. in IV., ki imata zelo nizke cene.

Poglejmo leta nazaj in poiščimo vzroke uspešnega hmeljarjenja. Že nekaj let se delavski sveti državnih posestev z upravniki na čelu trudijo ustvariti večjo produktivnost hmeljske kulture. Intenzivno in načrtno delo se je zopet oživilo v letu 1953. Stara skrčena hmeljišča so nadomestili s prvoletnimi nasadi in zasadili nove površine s hmeljem.

Agrotehnični ukrepi naprednega hmeljarjenja se uveljavljajo iz leta v leto. Kljub velikim površinam so vsa dela časovno pravočasno opravljena. Ni več zamujena rez hmelja, ker je odkopavanje pravočasno izvršeno. Plan ter časovni potek posameznih faz dela izvršujejo posestva pravočasno, ne več z večdnevno zamudo. Napeljava hmelja, ki je za rezjo eno najvažnejših opravil, je že povsod končana do 15. maja. Tudi zaščita se začne že zgodaj, saj so bolhači prvi, ki ogrožajo hitro rast in razvoj poganjkov. Ko so bolhači odpravljani, se rastlina naglo ovija po opori in je do sredine junija že dva metra visoko. Sedaj se začenja kombinirano škropljenje proti ušem, peronospori in rdečemu pajku. Vsakih 8—10 dni se čuje ponovno brnjenje škropilnic po hmeljskih nasadih. Prevzem hmelja je dokazal, da se razvoj peronospore s pravilnim in pravočasnim škropljenjem da popolnoma zaustaviti. V letošnjem letu so tudi državna posestva to nalogo brezhibno izvršila.

Da bi dosegli obilen hektarski pridelek, so posestva začela s temeljno obdelavo zemlje, kar do sedaj ni bilo v navadi. Tudi ogromne količine hlevskega gnoja, ki ga potrebuje zemlja, da bi dala obilen hektarski pridelek, spravijo v zemljo pravočasno z najmanjšo izgubo hranilnih snovi. Dodatna rudninska gnojila trosijo na široko in ne več v obliki podkve okrog sadeža, kakor je bilo to do nedavnega v navadi.

Temeljno obdelavo hmeljišč napravijo jeseni oziroma pozimi, kolikor to dopuščajo še lepí decembrski dnevi. Med vrstami, kjer so obiraleci zelo steptali zrahljano zemljo, razorjejo in v razor namečejo hlevskega gnoja. Tako v razor raztroseni gnoj zaorjejo še isti dan. Na ta način preprečijo sušenje in izgube, ki nastajajo s trošenjem hlevskega gnoja na široko po hmeljiščih. Na vseh njivah, ki imajo težko zemljo, se je s tem načinom obdelave količina pridelka in kvaliteta zelo popravila. Saj je razumljivo: pravočasno zaoravanje hlevskega gnoja je napravilo zemljo godno, razvoj bakterij se je povečal in izkoriščanje rudninskih gnojil zaradi številnih bakterij je bolj ekonomično. Organska snov, ki pride v zemljo s hlevskim gnojem, močno prepreči izpiranje topljivih umetnih gnojil.

Do danes pridelujejo hmelj na 10 državnih posestvih. Hmeljišča se vedno bolj širijo. Nekatera posestva so že dosegla svoj maksimum zasajene površine. Vsega skupaj je na državnih posestvih 120 ha hmelja. V prihodnjem letu se bodo te površine zelo povečale. V bodoče bo na že obstoječih državnih obratih nad 20 ha prvoletnika. Posestva so začela načrtno gospodariti, vso primerno zemljo so izločila iz kolobarja. Na ta način ostale panoge kmetijstva ne bodo prišle v negotov položaj v bodočih letih. Za živinorejo, poljedelstvo in sadjarstvo so napravljeni posebni plani gospodarjenja.

Da so vodstva državnih posestev sposobna pridelovati kvaliteten hmelj, nam nazorno prikazuje priložena tabela. Iz nje je razvidno število starih in prvoletnih sadik hmelja, nadalje površina zemlje pod hmeljem. V stolpcu 7, 8 in 9 so prikazani hektarski pridelki, pridelek na 1000 rastlin in količina oddanega hmelja v kilogramih. Naslednje kolone proti desni pa kažejo pridelek hmelja po kvaliteti v kg in odstotkih.

V januarjski številki letošnjega leta na strani 55. čitamo razvoj državnih posestev v prvem desetletju po vojni. Če primerjamo začetne podatke s pridelkom v letošnjem letu, najdemo zadovoljive številke. Na posameznih posestvih se je pridelek hmelja na ha povečal nad 50 %. Takšen uspeh je bil v glavnem dosežen pri urejenih razmerah zadnjih treh let. Kakšen je pregled nekaterih obratov?

Posestvo Hmeljarske šole v Vrbju je pridelalo na ha 1899 kg suhega hmelja. Četudi je tu vračunan pridelek prvoletnega hmelja, so stari nasadi dali nad 1800 kg hmelja, kar je rekordna številka, saj se je pridelek povečal nad 50 %. Zadovoljiva je tudi kvaliteta nad 96 % I. in II. vrste.

Zelo se je popravilo tudi posestvo Žovnek. V zadnjih treh letih je povečalo hektarski pridelek za 40 %. Največjo poškodbo po toči je doživelo to posestvo 21. julija. Tega dne popoldne je toča v 10 minutah uničila 18.000 kg pridelka. Upoštevajoč izpad pri starih nasadih bi posestvo pridelalo na 1000 rastlin 320 kg suhega hmelja. V zadnjih letih dokazuje posestvo 513 kg več suhega hmelja po hektarju. V kvaliteti je zelo napredovalo, saj ima nad 94 % I. in II. vrste, samo 5,82 % III. in brez IV. — najslabše vrste hmelja.

Po toči poškodovana posestva so bila tudi Šempeter — za 2800 kg in Arja vas za 259 kg suhega hmelja.

Posestvo Šempeter je do sedaj bilo prvo po hektarskem pridelku in tudi po skupni količini. Ima nad 27 ha hmeljišč in je pridelalo 37.073 kg suhega hmelja. Z izpadom po toči mu manjka samo 119 kg do 40.000 kilogramov suhega hmelja. Pri takšni količini pridelati nad 95 % I. in II. vrste je tudi lahko priznanje kolektivu za uspešno hmeljarjenje. S hektarskim pridelkom 1453 kg je povečalo pridelek nasproti prejšnjim letom za 10 %.

(Nadaljevanje na 8. strani spodaj)

Pridelek hmelja na državnik

Tek. št.	Državno posestvo	Število sadik			Površina ha			Pridelek na v kg	
		starih	novih	na 1 ha	starih	novih	skupaj	ha	100 sadik
		3	4	5	6	7	8	9	10
1	Arja vas	82837	26407	4539	18,25	—	18,25	1120,0	246,87
2	Dobrna	3066	2730	4508	0,68	0,60	1,28	1725,0	382,50
3	Gotovlje	7560	1640	4064	1,86	0,56	2,22	1068,0	363,00
4	Prebold	35758	5650	3787	9,44	1,65	11,09	1295,0	341,90
5	Radlje	—	—	—	6,69	—	6,69	1263,5	252,80
6	Slom — Ponikva	14937	7000	4757	3,14	—	3,14	1102,0	251,70
7	Šempeter	107495	5227	4171	25,77	1,53	27,10	1433,0	344,80
8	Šmartno ob Paki	8542	—	3882	2,20	—	2,20	1142,0	294,30
9	Vrbje	80192	15736	4344	18,46	3,53	21,99	1899,0	437,00
10	Žovnek	56573	38600	4064	16,00	10,00	26,00	1019,0	251,70

V prihodnje nove žičnice

Dandanes ni več skrivnost, zakaj je hmeljska žičnica sodobnejša naprava kot nasad s hmeljevskami. Hmeljarji so že v praksi spoznali njene prednosti. Pred leti ni bilo tako. Negativna stran žičnic je na hmeljarskih sestankih navadno zavrla konkretno akcijo. Čim pa imamo dandanes praktične uspehe, ki daleč pretehtajo nekatere slabosti žičnih naprav, se hmeljarji iz leta v leto v večjem številu odločajo za postavitev žičnic.

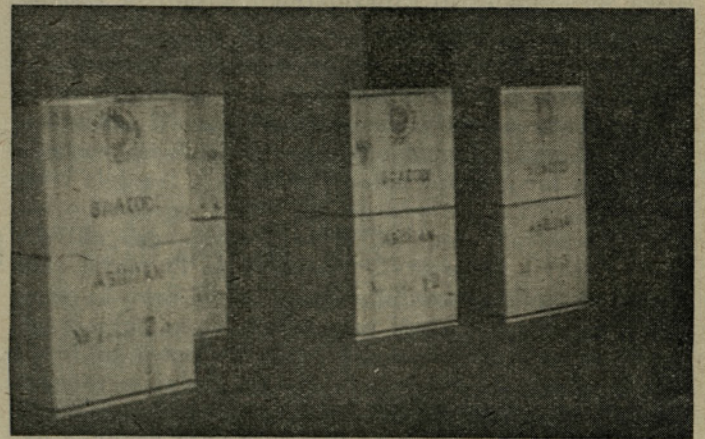
Povprečno je letos na preko 100 ha hmeljišč, opremljenih z žičnicami, hektarski pridelek čez 1700 kg. O kvaliteti ni treba posebej govoriti, saj je iz žičnic prišlo tokrat preko 60% I. in 30% II. vrste robe.

Doslej je zgrajeno nekaj čez 30 ha žičnic v privatnih hmeljskih nasadih, medtem ko so kmetijska gospodarstva zgradila 70 ha. Pomoč, ki jo graditelji žičnic tudi v tej sezoni prejmejo, je prepričljiva. Vsak, ki bo gradil žičnico, bo prejel do 500.000 din na ha. S to pomočjo bo lahko nabavil žico, les, itd. Doslej se je že prijavilo preko 50 hmeljarjev. Nekateri že pripravljajo les, kopljejo jame itd. V Braslovčah je 7 hmeljarjev gradnjo žičnic oddalo gradbeni ekipi KZ, ki jim bo do roka zgradila žičnice. Drugi, ki imajo izkušnje, bodo gradili sami. Skratka, akcija je postala množična, to pa je tudi glavno. Mirno lahko pričakujemo, da se bo za žičnice odločalo čedalje več hmeljarjev. S tem pa lahko pričakujemo, da bodo v prihodnje še v večji meri prišle do izraza napredne oblike obdelave, gojenja, zaščite itd., kar je predpogoj za nadaljnji napredek te kmetijske panoge.

Državna in združna posestva bodo to zimo postavila 30 ha žičnic. Tako bodo imeli že čez 80% vseh hmeljskih površin opremljenih z žičnicami. Rezultati, ki jih dajejo žičnice, pa povedo, da so pridelke in kakovost zaradi sodobne opreme hmeljišč in lažje uporabe naprednih načinov dela znatno izboljšali. Skupno z novimi in starimi žičnicami bo v prihodnjem letu okrog 12% hmeljišč opremljenih z žičnicami, t. j. preko 200 ha. Povprečno vzeto, bodo te žičnice veljale preko 200 milijonov din. Če bi ta hmeljišča opremili s hmeljevskami, bi le-te stale sicer ca. 130 milijonov din. Toda, če vemo, da je življenjska doba hmeljev le okrog 10 let, žičnica traja vsaj za dve hmeljski generaciji, t. j. od 25—30 let, tedaj so na tej površini žičnice cenejše za preko 60 milijonov, ne glede na to, da je hmelj pridobil na kakovosti in količini za ca. 30%.

Se nekaj več korajže, hmeljarji! Uspehi so tu, ki jih nihče ne more ovreči! Upoštevati pa je treba tudi

pomoč, ki jo pri tem nudi skupnost. Če bomo šli po tej poti krepko naprej, bomo hitreje prišli do uspehov, ki jih mora naše hmeljarstvo doseči, če želimo korakati vstric z evropskimi hmeljarji. K. K.

Hmelj gre v takšnih zabojih preko ekvatorja.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Lansko leto sta začela hmeljariti Dobrna in Slom pri Ponikvi.

Glede kvalitete sta na prvem mestu državno posestvo Dobrna in Radlje. Dobrna ima 79,79% I. vrste in 20,21% II. vrste. Za njim je državno posestvo Radlje s 76,44% prve in 23,56% druge vrste hmelja. Ti dve posestvi sta pridelali samo prvo in drugo vrsto. Brez IV. vrste je bilo še državno posestvo Žovnek, ki je pridelalo samo 5,82% tretje vrste hmelja, ostalih 94,18% pa ima kvalitetnega blaga, kar si želi trgovina s hmeljem.

Da so se državna posestva v letošnjem letu tako dobro odrezala, je pripisovati tudi nenapovedanemu skritemu tekmovanju. V času sezone upravniki posestev budno pazijo na razvoj hmeljske rastline sosednjih gospodarstev. Vse do obiranja, še bolj pa za časa sušenja, je tekmovanje na višku. Priznati je treba, da so bili kolektivi po letošnji oddaji hmelja s svojim delom zadovoljni.

Stave, ki jih bo sicer treba uresničiti, kakor se to spodobi med možmi, in ki smo jih posamezniki izgubili, nas bodo opozarjale, da se je treba še bolj truditi za večji pridelek in boljšo kvaliteto hmelja v prihodnjem letu.

posestvih za leto 1956

Celotni letni pridelek v kg	Pridelek hmelja po razredih								Poškodbe po toci v kg
	prvi		drugi		tretji		četrti		
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
20450,5	6771,0	33,11	11802,0	57,71	1834,0	8,97	43,5	0,21	259
1173,5	936	79,79	237,5	20,21	—	—	—	—	—
1988,0	—	—	1980,0	99,60	—	—	8,0	0,40	—
12227,5	4342,0	35,51	7319,0	59,85	463,0	3,79	103,0	0,85	—
8456,5	6464,0	76,44	1992,5	23,56	—	—	—	—	—
3462,0	—	—	2978,0	86,01	357,0	10,31	127,0	3,68	—
37073,0	19422,5	52,39	15076,0	40,68	1819,5	4,40	755,0	2,03	2.808
2514,5	—	—	2072,0	82,42	326,0	12,97	116,5	4,61	—
35158,5	22482,0	73,94	11901,0	33,85	—	—	775,5	2,21	—
14266,5	6253,0	43,84	7182,0	50,34	831,5	5,82	—	—	18.000

Nove sušilnice

Sicer se nekatere kmetijske zadruga še niso dokončno odločile za gradnjo novih kmetijskih sušilnic, vendar po sedaj predloženih programih ugotavljamo,

Nalaganje vagonov zahteva izkušene delavce.

da bo do prihodnje sezone zgrajenih okrog 80 hmeljskih sušilnic (po 16 m²). Doslej so kmetijske zadruga zgradile 27 takšnih sušilnic. To je sicer razmeroma majhna sušilna ploskev, saj meri komaj 430 m². Vendar če so te sušilnice v letošnji sezoni kakovostno posušile preko 90 ton pridelka, je to že lep pripomoček, zlasti za one hmeljarje, ki so doslej s težavo, pa še to slabo, posušili pridelek.

Znatna sredstva, ki jih bodo kmetijske zadruga letos namenile za nove gradnje hmeljskih sušilnic, bodo povečana s pomočjo, ki jih bo nudila za te namene iz skupnih skladov Kmetijsko proizvodjalna poslovna zveza. Nekatere kmetijske zadruga bodo v okviru gradenj hmeljskih sušilnic vzporedno reševale pomanjkanje gospodarskih prostorov. Tako bodo poskrbele za skladiščne in manipulacijske prostore za hmelj, skladišča za odkup kmetijskih pridelkov, za umetna gnojila in zaščitna sredstva, strojne lope, ponekod pa tudi lokale za trgovino.

Ali je opravičljiva gradnja teh sušilnic? Slišijo se prigovori, da je to nerentabilna gradnja — da, celo da ni koristno naložen denar itd. Toda pogledjmo kako je v resnici. Danes imamo 10.500 m² vseh sušilnic. Ta

ploskev nam zadostuje, da pridelek s sedanjih površin ob ugodnih vremenskih razmerah posušimo v 15 do 17 dneh. Torej obiramo hmelj nekako od 18. avgusta do 2. oziroma 5 septembra. Strokovnjaki pa trdijo, da bi bilo nujno čas obiranja skrajšati vsaj na 10 dni, torej bi tedaj blago pospravili že do konca avgusta. V tem času je kvaliteta z ozirom na zrelost najboljše. Če hočemo te ugotovitve upoštevati v praksi, tedaj se je treba v prvi vrsti res vprašati, kako je s sušilnicami. Ugotovili smo, da sedanja ploskev zadostuje za 15—17 dnevno obiranje. Skrajšati bi bilo treba čas za 7 dni. Če pa to želimo, tedaj nam ob normalnih razmerah primanjkuje še celih 3.500 m² sušilne ploskve. Te ploskve je danes mogoče nadomestiti le s skupnimi napor. Imamo hmeljarje, ki si bodo sami obnovili obstoječe sušilnice. Nekateri bodo povečali ploskev, nekateri pa bodo gradili nove, toda teh ne bo mnogo. Večje število je onih, ki zaradi manjših hmeljskih površin niti doslej, v bodoče pa še manj, ne računajo na lastno gradnjo. Ti hmeljarji so v največjih težavah. Največkrat si prav ti pokvariijo pridelek, ker ga ne morejo pravočasno posušiti. Vsi ti razlogi res krepko narekujejo zadrugam, da resneje razmišljajo o gradnji sušilnic. Če so zadruga poklicane za to, da rešujejo na svojem področju skupne gospodarskoproduktivne probleme, tedaj je polno razlogov, da na hmeljarskem področju gradnja sušilnic namenijo prioriteto.

Program za prihodnje leto se že uresničuje. Načrti so v izdelavi. Denarna sredstva, razen ca. 80 milijonov, ki jih bo treba kriti s posojilom, so zagotovljena. Na področju nekaterih kmetijskih zadrug zbirajo gradbeni material. Akcija v to smer zadovoljivo poteka. Kaže, da bodo hmeljarji za gradnje zadržnih sušilnic prispevali v lesu, prevozih, del. sili itd. okrog 8—10 milijonov din. Imamo pa primere, kjer je manj pripravljenosti. Tu se postavlja vprašanje ali je opravičljivo akcijo podpreti v enakem obsegu kot tam, kjer je večja pripravljenost. Eno drži: po načrtani poti moramo naprej. V prihodnjih letih bomo marsikaj napravili. Tedaj bo vsem razumljivo, da je gradnja sušilnic prav pri kmetijskih zadrugah edino primerna in sedaj kot v bodoče najboljše izvedljiva.

K. K.

V Grižah meliorirajo zemljo

Dovolj je čakanja. Odločili so se in zgrabili za delo. Že nekaj let so kmetje iz Griž resno razmišljali, kako usposobiti zamočvirjeno zemljo med Grižami in Savinjo, jo napraviti plodno. Poklicali so strokovnjake, kateri so jim svetovali, naj čimprej začnejo z delom. Res, naročili so načrte. Ekonomski račun je pokazal, da zgubijo na ca. 10 ha teh površin letno okrog 3,5 milijona dinarjev. Pa tudi brez teh števil so prizadeti posestniki prišli do zaključka, da bodo po opravljenem delu večji del te zemlje lahko namenili za hmeljišča. Če je tako, so rekli, pa gremo v akcijo. V okviru KZ Griže so postavili melioracijski odbor. Upravni odbor KZ je na eni od svojih sej določil pomoč 300.000 din. To je že nekaj! Kaj pa bomo sami prispevali, so se vprašali. Brez lastnih naporov nam tudi pomoč zadruga nič ne pomaga. Na sestanku so sklenili, da bodo vložili po 4 dinarje na m². To bi dalo skupaj nekaj čez 400.000 din, s prispevkom KZ pa

okrog 700.000 din. Nabavili so drenažne cevi, vse drugo pa bodo vložili v delo. Načrt predvideva sistem zaprte kanalizacije, razen glavnega odvodnega jarka, ki bo v dolžini 40 m odprt do odtoka v Savinjo. Takšen sistem bo omogočil nemoteno delo na melioriranih površinah, potem ko bodo spremenili kulture.

Z zemeljskimi deli so že pričeli. Če bo ugodna zima, mislijo dela končati do spomladi. Predračun znaša okrog 1,8 milijona din. Manjka jim torej še čez polovico. Delno jim bo pomagala Poslovna zveza v Žalcu. Primanjkljaj bodo morali še zbrati ali najeti kredit. Račun kaže, da se bodo vložena sredstva v nekaj letih bogato poplačala, zato bodo lahko eventualni dolg poravnali.

Iniciativo, ki so jo pokazali v Grižah, je treba pozdraviti. Želja bi bila, da jih tudi drugod posnemajo, saj se s skupnimi napori doseže uspeh, ki ga ni moč doseči tam, kjer ni pripravljenosti za akcijo. K. K.

Zakaj, kdaj in s čim bomo apnili?

Večkrat, ko obdelujemo zemljo na njivah in travnikih, opazimo, da se ta že po sestavu in tudi po lastnostih v raznih krajih zelo razlikuje. Razvoj rastlin, pa naj bo to hmelj ali katera druga rastlina, je že dokaz obdelovanja zemlje. Zemlji, ki ima zadovoljive fizikalne lastnosti, t. j. normalno kroženje zraka, kjer so vodne razmere povoljne, kjer je zemlja s humusom bogato založena in je življenje v zemlji bujno, je plodna. Na taki zemlji je trud obdelovalca bogato poplačan z obilnim pridelkom. Take so predvsem dobro humozne (strukturne) peščene ilovice ali gline, ilovnate gline ali glinaste ilovice. Slabo peščena zemlja ali celo take v katerih ni peska, nehumozne čiste gline, so stlačene, slabo propustne za vodo in zrak in tako tudi slabo plodne. Na takih njivah večkrat opazimo, da na površini stoji voda. Gnoj se v taki zemlji počasi razkroja, navadno poogleni. Pri razpadanju gnoja se v slabo zračni zemlji tvorijo huminske kisline, katere še povečajo kislost zemlje.

Želimo imeti čim boljšo in plodnejšo zemljo. Ustvarili si jo bomo s pravočasno in temeljito jesensko in spomladansko obdelavo, gnojenjem, deloma tudi z apnenjem. Zemljo bomo apnili v jeseni ali pozimi. Apnenje popravlja lastnosti zemlje, deloma vrača zemlji strukturnost, zemljo rahlja in jo napravlja plodnejšo. V dovolj apneni zemlji se poveča dejavnost drobnoživk, vzpostavi se normalno kroženje zraka in vode. Mañj služi apnenje razkisanju zemlje. Predvsem v lahkih zemljah veže apno škodljive kisline, pa tudi težkim in slabo plodnim zemljam vračamo z zadostnim apnenjem rcdnost. Apnenje slabo plodnih zemelj je zdravilno, ker apno v zemlji s tem, ko veže škodljive kisline, zemljo tudi zdravi.

Tudi zemlji, ki ima še nekoliko apna na zalogi, ne bo škodilo, če jo bomo apnili ali pa vsaj gnojili z gnojili, ki vsebujejo apno. Apnenje je dodatno apnenje ali apnenje na zalogo. Tako apnimo šele potem, ko slabokislo zemljo z apnom ozdravimo. Apnili ne bomo vsako leto, pač pa po potrebi. Najbolje se je držati kolobarskega gnojenja, kjer pride apnenje na vrsto v enkratni kolobarski rotaciji.

Kako bomo apnili, se bomo odločili deloma na osnovi analize zemlje, deloma pa po rastlinah, katere gojimo, kajti one imajo tudi svoje zahteve.

Apnenčev prah ali pesek bomo v hmeljišču posuli na široko med vrstami že sedaj v jeseni. Če apnimo z apnenčevim prahom ali peskom, je vseeno ob kakšnem vremenu ga trosimo, lahko tudi po snegu. Najboljše je, da ga čimprej zmešamo z zemljo, ker je tako delovanje učinkovitejše. Žgano in gašeno apno pa je boljše, če trosimo ob suhem vremenu. Pri apnenju je potrebno posebno paziti, da je apno enakomerno razdeljeno po vsej površini in da se apno dobro zameša z zemljo. Za hmeljišča je še čas. Najbolje je apneni material raztrositi na široko in ga pri odora vanju zaorati. Lahko ga tudi z brano spravimo plitko v zemljo, dež pa ga bo potem izpral globlje.

Tudi za druge posevke še ni zamujeno. Podorjemo ga pri jesenski prahi.

Za travnike in pašnike je apnenje še posebej priporočljivo. Večina travnikov je bogata kislega humusa. Med travno rušo je na takih travnikih le malo detelj. Z apnenjem bomo izboljšali sestav travne ruše, pa tudi hranilna vrednost sena in otave bo večja. Močvirne travnike pa je potrebno predhodno osušiti.

Za apnenje uporabljamo navadno: apnenčev prah, dolomitni apnenec, žgano ali gašeno apno, lahko tudi lapor, kredo, odpadno apno iz tovarn, predvsem satracijski mulj.

Apnenčev prah uporabljamo za apnenje lažjih zemljišč, predvsem onih, ki so revne na humusu. Trosimo ga v jeseni in pozimi. Najučinkovitejši je apnenčev prah, ki vsebuje nad 90% apnenca. Je bela fino zmleta nehigroskopska moka.

Dolomitni apnenec, katerega je pri nas največ, se razlikuje od navadnega apnenca po tem, da vsebuje poleg kalcija in drugih snovi še magnezij. Le če sta kalcij in magnezij v dolomitu v pravilnem razmerju, je apnenje z dolomitskim peskom uspešno. Za razkisanje zemljišč je dolomitni apnenec slabši, ker vsebuje manj rastlinam lahko dostopnega apna in ker je razpadanje v zemlji počasnejše od navadnega apnenčevega prahu. Trosimo ga v večjih količinah.

V naših domačih nahajališčih apnenca v Savinjski dolini prevladuje dolomitni apnenec. Kolikor so pokazale dosedanje analize, je to v glavnem dolomitski apnenec, v katerem je za rastline koristnega apna okrog 40%. V takem primeru je potrebno uporabljati večje količine apnenca, kot je potrebno za normalno razkisanje zemlje.

Na težkih zemljiščih, ki so bogate na humusu, uporabljamo za razkisanje zemlje živo apno. To je bela ali sivorumena zrnata sol, je izvrstno apneno gnojilo, katero deluje mnogo hitreje kot apneni prah. Vsebuje 75—85% apna. Je zelo higroskopsko in sprejema iz zraka vlago in ogljik. Trosimo ga v jeseni ali pa 2—3 tedne pred setvijo. Najboljše je, če ga zaorjemo v zemljo.

Poleg žganega apna je dobro učinkovita oblika apna saturacijski mulj, ki vsebuje v osušenem stanju

70—80% apnenca poleg malih količin dušika, kalija in fosfatov.

Če pa se odločimo za apnenje z laporjem ali kredo, je najbolje, da jih pred zimo zvozimo na polje, pustimo na kupu, kjer zaradi zmrzovanja razpade, in šele zgodaj spomladi raztrosimo.

Apnenih gnojil ne smemo mešati z ostalimi. Lahko gnojimo isto leto tudi z drugimi gnojili, samo ne istočasno. Najbolje je, da uvedemo kolobarsko gnojenje, tako da tisto leto ko apnimo, ne gnojimo s hlevskim gnojem, z mineralnimi gnojili pa le po potrebi in v manjših količinah.

V Savinjski dolini je precej kislih zemljišč. Z apnenjem bomo zemljo razkislili. Predno pristopimo k apnenju, pa se obrnimo na Inštitut v Žalec, če potrebujemo za to kakih nasvetov.

Inž. Blažena Pugelj

Ing. Bogdan Ferline

Shranjevanje gnoja iz gozdne stelje in gnojenje z njim

Kadar sestavljamo gospodarske načrte za rastlinsko proizvodnjo na naših posestvih, vedno na novo ugotavljamo, kako slabo so naši obrati preskrbljeni z dobro steljo in kako strokovno nepravilno je zaradi slabe kakovosti stelje naše gospodarjenje s hlevskim gnojem. Pri nas ne gojimo mnogo žit, navadno niti pšenične slame ne uporabljamo za steljo, temveč jo pokrmimo živini. Zato moramo primanjkljaj kriti z listjem gozdnega drevja ali s kakšno drugo gozdno steljo, dostikrat celo s še slabšo žagovino ali drugimi odpadki industrije. Kljub temu, da uporabljamo kakovostno slabo steljo, vendar postopamo in gospodarimo s tako pridobljenim gnojem ravno tako, kakor da bi nastiljali s slamo, ki ima pri tvorbi gnoja velike kakovostne in fizikalne prednosti pred vsako drugo steljo, razen šote.

V hlevskem gnoju cenimo 3 važne komponente: rastlinsko hrano, sprstenino (humus) in bogastvo koristnih bakterij. Vse tri komponente so za harmonično rast rastlin neogibne. Rastlinsko hrano lahko dodajamo zemlji tudi v rudninskih gnojilih in če je zemlja zadostno humozna, to gnojenje popolnoma nadomestuje dodajanje hlevskega gnoja. Z rudninskimi gnojili ne moremo dajati zemlji sprstenine. Njo nadomeščamo le z gnojenjem s hlevskim gnojem ali kompostom odnosno z gnojenjem rastlin, ki imajo obilne korenine in ki temeljito prepredejo zemljo, tako da po odmiranju puščajo mnogo sprstenine med zemeljskimi delci. Tako imenovano zeleno gnojenje, ki sicer močno povečuje vsebino sprstenine v zemlji, se za sedaj na naših njivah še ni moglo udomaćiti ter pride v poštev le v izjemnih, večinoma meliorativnih primerih. Obogatitje zemlje s koristnimi bakterijami pa je praktično mogoče le s hlevskim gnojem ali s kompostom.

Univerzalni gnojili sta torej hlevski gnoj in kompost. Njihova humunifikacijska, hranilna in biološka vrednost je na eni strani odvisna od kakovosti humusa, na drugi pa od dostopnosti rastlinske hrane za rastline. Vse lastnosti se stopnjujejo, čim bolj goden je gnoj ali kompost. Posebno kakovost humusa je edino od tega odvisna in je ne moremo z ničimer drugim povečati, kakor to lahko storimo pri hranljivosti, ki jo stopnjujemo, če gnoju ali kompostu dodamo mineralna gnojila. Po ugodnosti gnoja ali komposta se ravna tudi bogastvo na bakterijah v njih, ki imajo važno vlogo pri ustvarjanju ustrezne strukture zemlje in pri presnavljanju rastlinske hrane.

Ko se pri sestavi gospodarskih načrtov odločamo, kako bomo postopali pri pripravi hlevskega gnoja, moramo najprej odgovoriti na vprašanje, katera komponenta gnoja, rastlinska hrana ali humus, je za določeno zemljo in posestvo najbolj važna. V Sloveniji se zemlja zaradi obilnih padavin zelo močno degradira. Iz humozne črnice nastaja zaradi izpiranja rjava bledda zemlja (podzoli), ki vsebuje le malo sprstenine. Posebno močno je to izpiranje v naplavinah, in sicer tem močnejše, čim bolj so zemlje peščene ali plitke, posebno če ležijo na gruščnati podlagi. Humus pa ni potreben samo tem zemljam, temveč tudi vsem težkim ilovicam in glinam, ker le ob njegovi prisotnosti pridobijo te zemlje boljšo godnost in zlog, ki sta neogibno potrebna napredni rasti kulturnih rastlin. Skrajno lahkim ali težkim zemljam se pridružujejo v svoji zahtevi po sprstenini tudi vse izčrpane zemlje, ki imajo slabo strukturo, so zbite ter se na njih po dežju rada napravi škodljiva skorja, pod ornico pa plazina. Vsem naštetim zemljam je redno in izdatno dodajanje humusa s hlevskim gnojem ali kompostom neogibno, ker le v tem primeru more rastlinska hrana šele polno učinkovati in bakterije šele koristno delovati. Seveda se mora na teh zemljah tudi pravilno kolobariti s posevki, da se tudi z njimi do gotove meje zbira humus v zemlji.

Humus so sprhnjeni delci organske mase odmrlih rastlin. Če naj gnoj ali kompost vsebujeta dosti humusa, morajo biti snovi, iz katerih jih pripravljamo, po pretežni količini rastlinskega izvora. Živalski iztrebki vsebujejo tudi snovi, iz katerih nastaja humus, in sicer je v njih tem več teh snovi, čim izdatneje hranimo živali z vlaknato ali celulozno hrano, kot so seno, slama, zelena piča itd. Večino bodoče sprstenine pa daje hlevskemu gnoju stelja odnosno razni rastlinski odpadki kompostu. Zato je od stelje in teh odpadkov najbolj odvisno, kakšne kakovosti bo humus v gnoju.

Humus je lahko nevtralen ali kisel. Prvi nastaja, če nastiljamo s slamo. Ta stelja tudi hitro razpade pri pravilnem oskrbovanju gnoja in daje goden gnoj že po nekoliko mesecih zorenja. Zaradi hitrega zorenja se na urejenih gospodarstvih redko zgodi, da bi se gnojilo s takšnim gnojem, ko še ni zadosti goden. Nasprotno pa gnojimo z nedozorelim gnojem iz gozdne stelje tako rekoč vedno, posebno če izvažamo gnoj na polje dvakrat na leto. Za jesensko gnojenje izvažamo gnoj,

ki se je nabiral od spomladi in čez poletje, pri spomladanskem pa oni, ki smo ga pripravili jeseni in pozimi. Tak gnoj je torej star največ pol do tričetr leta, listnata stelja pa potrebuje v težkih zemljah 3 do 4 leta, da se popolnoma spremeni v humus! Pa ne samo to. Gozdna stelja daje vedno kisel humus, ki se nevtralizira le še s popolnim dozorenjem gnoja pred njegovo uporabo ali pa šele v zemlji, če ta vsebuje zadosti apna. Kisle reakcije ne prenašajo vse rastline enako dobro. Za njo so precej občutljive pese, pšenica, ječmen, vrtnine in slično. Navadno kislost najbolj škoduje mladim, komaj izniklim rastlinam, nakar postanejo posevki plešasti (pesa). Gozdna stelja oddaja kislino dokler popolnoma ne strohni, torej tudi 3 do 4 leta! Krompir in koruza, ki sta naši najvažnejši okopavini in katerim navadno neposredno gnojimo, prav dobro prenašata kislilni humus. Zato uspevata tudi na krčevinah, ki so vedno kisle. Okopavinam sledijo žita. Če smo prvim gnojili z nezrelim gnojem iz listnate stelje, lahko kisline še vedno škodijo posevkom naslednjega leta, če so občutljivi za kisline. To se redno dogaja v mnogih težkih zemljah, ker v njih traja sprhnjenje listja delj časa. Razen tega so vse te zemlje že same po sebi več ali manj kisle, ker vsebujejo premalo apna in tudi zračne niso tako kakor bolj lahke zemlje, v katerih se sprhnjenje ob dostopu zraka hitreje izvrši.

Kaj je treba torej storiti, da bo gnoj iz gozdne stelje dozorel in da bo humus kakovostno boljši, naše gospodarjenje z gnojem in humusom bolj koristno? Priporočajo se nam naslednji ukrepi:

1. Urediti moramo zadostno in pravilno nastiljanje, pri čemer moramo upoštevati potrebe zemlje po humusu oziroma način hranjenja živali.

2. Za pripravo gnoja moramo uporabiti naprednejši način spravljanja gnoja.

3. Pospešiti moramo zorenje gnoja s pravilnim postopkom.

4. Pri gnoju iz listnate stelje moramo opustiti spomladansko gnojenje z njim in ga podoravati le v jeseni ali pred zimo.

Po kakovosti zemlje ter po njeni izčrpanosti, kakor tudi po predpisih kolobarja, določimo koliko in kakšnega gnoja potrebujemo za njive in travišča, da bo zemlja zadostno oskrbljena s humusom. Po stanju živali, ki jih posestvo more preživeti, ugotovimo količino gnoja, kolikor se ga je do tedaj proizvajalo, in primerjamo to količino s potrebo. Če se pokaže primanjkljaj, presodimo ali ga lahko izravnamo z izdatnejšim hranjenjem živali ali z močnejšim nastiljanjem. Izdatnejše hranjenje je vedno vezano na večjo produkcijo grobe hrane, bodisi da se ta producira na njivah ali na traviščih. Ker itak primanjkuje gnoja, lahko to gnojenje izvedemo le s kompostom in z mineralnimi gnojili, kar ni mogoče izvesti v vseh primerih.

Če smo ugotovili, da moramo in moremo s steljo povečati količino gnoja, določimo, koliko stelje bomo za to povečano proizvodnjo potrebovali na 1 glavo živine. Postavimo, da smo izračunali, da bi pri nastiljanju 4 kg stelje na glavo in dan odraslega goveda proizveli zadostno količino gnoja. To pa ne pomeni, da bomo s 4 kg stelje nastiljali skozi vse leto vsak dan enako. Nastiljamo vedno le toliko, da stelja popolnoma popije vse tekoče živalske iztrebke in da živali ne ležijo na mokrih in hladnih tleh. Dnevna potreba stelje je večja, kadar živino hranimo z bolj sočno hrano (prilast, korenčnice, ensilaža). Zato dnevna količina stelje, čeprav je normirana povprečno s 4 kg dnevno, variira pri odraslem govedu od 2,5 do 7 kg, kakršna je pač hrana. Seveda veljajo predpisane norme le za zračno

suho steljo, vlažni, ki je težja, moramo predpisati večjo količino, saj tudi vpije znatno manj moče. Takšno racionalno nastiljanje je potrebno, da se pripravi skozi vse leto enako vlažen gnoj, kar je za njegovo enakomerno zorenje zelo važno.

Poznamo v glavnem dva načina pripravljanja hlevskega gnoja: hladen in vroč, pravzaprav le časovno omejeno vroč. Če gnoj takoj ko ga zložimo na gnojlišču, močno stlačimo, tako da iz njega iztisnemo skoraj ves zrak, se razpadanje gnojilnih snovi in sprhnjenje humusa izvrši s pomočjo anaerobnih (nezračnih) bakterij in pri nizki temperaturi. Pri tem načinu zorenja se izgubi najmanj dušika, pa tudi najmanj humusa. V gnojnih kupih, ki so na rahlo zdeti, se temperatura zaradi segrevanja vlažne stelje (kar je mogoče zaradi prisotnosti zračnega kisika) hitro dvigne in lahko doseže tudi do 100° C. V tem primeru, dokler ni segrevanje previsoko, ne delujejo več anaerobne bakterije, temveč aerobne (zračne) in rastlinski ostanki ne sprhnijo v humus, temveč zgorijo, ali drugače razpadejo. Izgube na hranljivih sestavinah, kakor tudi v humusu, so velike, ker rastlinska masa, v kolikor ni zgorela, zgnije, kar daje najslabši gnoj. Opazilo pa se je, da rastlinska masa, ki se je zaradi segrevanja »kuhala«, hitreje sprhni in dozori v najboljši gnoj, če se segrevanje pravočasno prekine. Ker je zračni kisik tisti, ki sploh omogoči segrevanje, ga je potrebno odstraniti, da »kuhanje« preneha. S poizkusi se je ugotovilo, da dvig temperature na 50 do 60° C, če traja samo kratek čas, še ne povzroča izgub v hranilnih snoveh, niti v humusu, pač pa pospeši zorenje. Pri slamnati stelji zadostuje že 3 dnevno segrevanje za pospešeno zorenje, pri gozdni pa nekaj dalje, vendar ne čez 6 dni.

Praktičen postopek priprave gnoja po toplo-hladnem načinu je naslednji: Gnojlišče razdelimo na tako velike oddelke, da lahko s količino gnoja, ki jo dnevno izkidamo, nasujemo narahlo 40 do 50 cm visoko plast na enem oddelku. Če smo nastiljali s slamnato steljo, zadostujejo 3 oddelki, ki jih istočasno polnimo. Pri gozdni stelji pa polnimo 4 do 6 takšnih oddelkov istočasno, ker potrebuje ta stelja več časa za segrevanje. Koliko časa potrebuje, ugotovimo z merjenjem temperature v gnojnem kupu. Prvi dan napolnimo prvi oddelek, drugi dan drugi, tretji dan tretji. Če je stelja slama, se je v teh treh dneh gnoj na prvem oddelku že segrel na 50 do 60° C. Zato moramo prekiniti segrevanje, kar dosežemo s tem, da gnoj dodobra stlačimo in odstranimo iz njega, če le mogoče, ves zrak. Na drugem oddelku storimo isto prihodnji peti dan, na tretjem oddelku pa šesti. Isti dan, ko smo stlačili gnoj na posameznih oddelkih, na njih na novo nasujemo narahlo ta dan izkidani gnoj. Tako tlačimo vsak dan po vrsti gnoj na odelkih in jih zopet rahlo nadevamo, dokler stlačeni kup ne doseže višine 180 do 200 cm. Takrat nasujemo na vrh 10 do 20 cm zemlje. Kup od časa do časa ovlažimo z gnojnico ali vodo in ga pustimo zoreti do izvoza. Slamnati gnoj zori že v 4 do 6 mesecih. Pri gnoju iz gozdne stelje, če smo postopali na opisani način, samo da smo istočasno polnili več oddelkov, traja zorenje do 1 leta. Toda tudi to je že ogromen napredek, saj sicer traja sprhnjenje v humus več let.

Najvažnejše pri tem postopku je to, da mora priti gnoj na gnojlišče ne preveč in tudi ne premalo vlažen, sicer se segrevanje ne izvrši enakomerno in tudi »kuhanje« ne. Pri tem »kuhanju« se namreč lesovina in še nekatere druge snovi stelje omehčajo, kar omogoči hitrejše sprhnjenje in zorenje gnoja. Da ne bi padavine in vetrovi ohladili kup v času ko naj bi bil vroč,

pokrijemo oddelke v tem času s pokrovi, ki jih zbijemo iz desk. Pozimi so takšni pokrovi neogibni. Da ne bi preveč stlačili rahlo nasut gnoj, naj imajo pokrovi tako dolge noge kakor miza (do 90 cm), da sežejo z njimi do že stlačenega sloja in vendar ne ležijo v gnoju. Nadaljnji važen postopek pri zorenju gnoja iz gozdne stelje je njegova premestitev na rob zemljišča, ki ga nameravamo to jesen gnojiti. To premestitev že lahko izvršimo po 4 mesecih, bolje pa po 6. Na novem mestu gnoj zopet zdenemo v pravičen kup, ga stlačimo in pokrijemo z zemljo. S tem, da smo razkopali gnoj na gnojišču in ga prevažali na novo mesto, smo ga prezračili in smo omogočili, da se more amoniakalni dušik spremeniti v nitratni, kar pomeni, da se bo dušik iz plinske oblike spremnil v tekočino in pozneje v sol. Zaradi te spremembe nimamo potem, ko gnoj raztrosimo in dokler leži do podaranja, prav nobenih izgub na dušiku zaradi izhlapevanja. S prezračanjem pa smo tudi pospešili razpadanje in sprhnjenje lesovine v humus. Na zraku postane humus iz kislega nevtralen in za rastlinstvo bolj prikladen. Zato s takšnim gnojem lahko gnojimo krompirju ali koruzi brez bojazni, da bi kislina še mogla škodovati posevkom, ki slede tem okopavinam.

Končni ukrep, da se hlevski gnoj iz gozdne stelje pravilno uporabi, je upoštevanje pravila, da se naj z njim gnoji izključno samo v jeseni ali pred zimo. Takrat zaorani gnoj ima možnost, da do spomladi še nadalje dozori v zemlji in da se njegova kislost nevtralizira z lužnatimi snovmi iz zemlje. Tako najdemo spomladi v zemlji le blagi humus, ki omogoči življenje koristnim bakterijam ter daje zemlji najboljši slog in rodnost. Če uporabljamo tudi slamo za steljo, potem je važno, da začnemo z njo nastiljati takoj po žetvi

oziroma mlačvi. Tako bo iz nje pridelan gnoj do spomladi že popolnoma dozorel, da ga bomo lahko uporabili za gnojenje rastlin, ki so občutljive za kisline, ali pa za one, ki imajo kratko rastno dobo in potrebujejo zato hitro dostopno hrano (vrtnine, strniščni posevki itd.).

Gnojenje glavnim okopavinam v jeseni zahteva določitev časa za izvažanje gnoja iz gnojišča na kup kraj zemljišča, ki ga nameravamo gnojiti to leto. Izvažanje izvršimo vedno v času, ko nimamo druge zaposlitve za vprege. To so meseci februar, ker se poljsko delo še ni začelo, junij po košnji in pred žetvijo ter končno oktober—november, ko smo pripravili poljske pridelke. Gnojišče torej izpraznujemo nekako vsake 4 mesece in zaradi tega so lahko gnojišča manjša, kot smo jih do sedaj predvidevali. Zaradi deževja v mnogih letih ni mogoče izvažati gnoja v pozni jeseni in tako ostane ta gnoj večkrat na gnojišču. V gospodarstvih, ki nastiljajo tudi s slamo, je to ravno ta gnoj. Deloma ga bomo spomladi izvozili takoj na njive, za strniščne posevke pa na kup kraj njiv. Izvažanje listnatega gnoja v februarju in juniju pa naj bi postalo pravilo, zaradi prej opisanih strokovnih razlogov in pa, da v jeseni ne bomo podoravali nezrelega gnoja ali pa, da bi nam slaba pota bila izgovor za spomladansko podoravanje.

Opisano pripravljane humusnih gnojil in zorenje istih se priporoča vsem kmetovalcem. Posebno važna pa so ta navodila za hmeljarje, ker imajo opravka z zelo zahtevno rastlino, ki zadovoljivo poplača vloženi trud in kapital le takrat, če se njej postreže z najboljšimi proizvodnimi sredstvi. Med te pa spadata nedvomno dozorel hlevski gnoj in kompost.

Temu in onemu v premislek za prihodnje leto

Zdaj, ko so tudi poslednji hmeljarji oddali svoj pridelek, je letošnja letina zaključena. Z oddajo hmelja je vsak hmeljar prišel do končne ugotovitve, koliko in kakšnega blaga je pridelal. Čeprav smo zaradi neugodnega vremena in neviht z vetrovi pričakovali manjši in slabši pridelek, se je vendar pokazalo drugače. Celotni pridelek je dosti večji in tudi boljši od lanskega. S takšnim izidom smo lahko le zadovoljni, če že ne presenečeni.

To pa seveda velja le v splošnem. Mnogi posamezniki so namreč imeli manj pridelka kakor lani. In pri teh vemo, da niso v ničemer popuščali, ne z gnojenjem ne z obdelovanjem ali z zatiranjem škodljivcev. Pri neugodnem vremenu je marsikatero področje preživljalo razne nepravilnosti od moče do suše. Zraven tega pa so nastopale še razne nevšečnosti, ki jih narava še vedno skriva. Posledice sicer poznamo, vzrokov pa za sedaj še ne.

Ko že razpravljamo o letošnji ugodni letini, je istočasno le treba pripisati, da ta ni nastala sama od sebe. Pogoji rasti so bili zelo slabi. Če bi si hmeljarji toliko ne prizadevali, bi bil uspeh povsem drugačen; manjši pridelek in slabša kakovost. Tako pa so letos hmeljarji napeli vse sile, da so lahko premagovali vremenske nepravilnosti in se upirali živalskim in rastlinskim škodljivcem. Da, vse to je v letošnjem letu odločalo o višini in kakovosti pridelka.

Po teh splošnih ugotovitvah pa je potrebno, da še nekaj omenimo. Ta »nekaj« pa se tiče le nekaterih, vendar še mnogih hmeljarjev. Začnimo takole: vsi stremimo za tem, da bi pridelali lepo blago. To je naša

želja skozi vse leto, zato tudi, kakor smo rekli, pridno delamo in izdajamo denar za kritje stroškov pridelovanja. Vse zopet zato, da bi bilo naše delo plačano in stroški povrnjeni. Saj vemo, da bomo dobili za boljše blago tudi boljše plačilo.

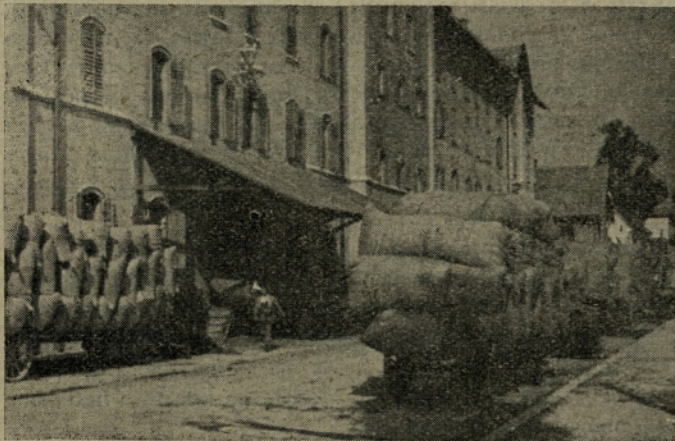
Težko je reči, da bi bil med nami kakšen hmeljar, ki bi ne imel tega stremljenja. Nasprotno, lahko trdimo, da do malega vsi hmeljarji pridelajo kakovostno blago. Vsaj zadnja leta uvidevajo, da brez sodobnih ukrepov, bodisi gnojenja, vestnega obdelovanja, bodisi zatiranja škodljivcev ni in ne more biti naprednega hmeljarstva.

Na omenjeni »nekaj« pa številni hmeljarji še vedno pozabljajo. Namreč na to, da je do obiranja dosežena šele polovica poti v pridelovanju. Kaj nam končno pomaga, če smo pridelali lep hmelj, ko smo ga pa potem z nepravilnim ravnanjem pokvarili. Iz dobrega blaga je postalo slabo, manj vredno. Tako smo si pripravili denar, naši dohodki so se zmanjšali, naš trud bo torej slabo plačan. Temu je lahko vzrok površnost ali nepazljivost. Še večkrat pa so temu krive slabe, torej neprimerne sušilnice.

To so dejstva, ki jih najlaže potrdijo, oziroma so jih dnevno ugotavljali prevzemalci hmelja. Blago bi po svoji naravni kakovosti šlo v prvo ali vsaj v drugo vrsto, pa je zaradi okvar moralo iti v tretjo ali celo v četrto. Zakaj? Zato, ker je bil slabo prebran, zažgan, preslabo posušen ali kako drugače poškodovan. Če se je takšen hmelj smilil prevzemalcu, bi se toliko bolj moral smiliti pridelovalcu. Seveda, vsak prizadeti je sicer skušal izsiliti boljšo oceno, vendar je pravi čas

zamudil. To bi si bil moral zagotoviti takrat, ko je imel vse možnosti v svojih rokah. Naj pristavimo še to, da so bili primeri, ko je bil v eni vreči pobasan hmelj druge in četrte vrste. Tak način so utemeljevali s tem, da ga ni bilo več kot za eno vrečo. Razumljivo, da je bila cela vreča prevzeta za četrto vrsto. Če se takšen hmeljar ne brani denarja, potem se ga prav gotovo nihče ne!

Pa se povrnimo nazaj. Dozorel hmelj nam je dala narava z našim sodelovanjem. Od tu naprej pa je pridelek izključno v hmeljarjevih rokah. In če smo se trudili med rastjo, se moramo še toliko bolj potem, ko bo od nas samih odvisno, kakšno kakovost bomo dosegli. Vendar je res, da mnogi hmeljarji prav v tem odločilnem času popustijo. Popustijo zato, ker jih prevzame zadovoljstvo, da jim je zrasel lep hmelj. In prav v tem je zanje usodna napaka, ki povzroči neprijetne posledice.

Pridelka je vedno več in sedanja skladišča ne zadostujejo več. Treba bo zgraditi nova.

Kakovost hmelja se odloča že pri obiranju. Zato mora sleherni hmeljar obvladati obiralce, da se držijo vseh navodil pravilnega obiranja. Če ni dovolj pazljiv in odločen, je prva škoda že nastala. Takih primerov pa je še vedno veliko. Med nje spada tudi pretirana hvala o izredno pridnih obiralcih.

Druga nevarnost za kakovost pa lahko nastane s prevozom in vskladičenjem. Kadar hmelja ne moremo takoj vreči na sušilnico, mora biti naša prva skrb, da ga ne pustimo stlačenega. Čim se nam v koših ali na kupu hmelj spari, je škoda tu in kakovost je padla najmanj za eno vrsto. Ti primeri so pogosti, posebno tam, kjer je hmelja precej, zmogljivost sušilnice pa majhna.

Kot eno glavnih in odločilnih opravil je in ostane sušenje hmelja. Pridelek, ki ga usposabljam za trg, je treba pravilno posušiti. Rekli bi, ne smemo mu pokvariti njegovih sestavin, na kratko lupulina, ki so važne za varjenje piva. S sušenjem povzročimo, da vlaga izhlapi do takšne mere, ki omogoča, da lahko hmelj vskladiščimo, brez bojazni, da bi se nam pokvaril. Vedeti je treba, da je hmelj pravzaprav le posušen in ne suh, ker še vedno vsebuje od 8 do 14 % vode, ali kakor pravimo, vlage.

Prav pri sušenju pa še vedno mnoge hmeljarje moti tisti nesrečni »saj je vseeno« — nekaj stopinj toplote več ali manj. Prav to pa je napačno. Vsi takšni pozabljajo, da je v naravi za vsako stvar neka meja, pravilo, ali kakor se še reče, zakonitost. Če n. pr. znaša pri človeku telesna toplota 37 stopinj, pravimo, da je zdrav, čim pa se dvigne na 38 stopinj, torej le za eno več, pa je že bolan. Tudi za kruh mora biti peč pravilno razkurjena. Če je premalo, je kruh slabo

pečen, v nasprotnem primeru pa zažgan. Že iz teh dveh primerov vidimo, da ni nikjer »vseeno«. Pri človeku že 1 stopinja povišane toplote izdaja bolezen, zato tudi pri sušenju hmelja ne sme in ne more biti razlike morda za celih 10 stopinj.

Kakor vemo, je za sušenje hmelja pravilo, da ga sušimo pri toploti 45 stopinj, merjeno pod prvo lesu. Lahko ga sušimo tudi do 50 stopinj, ne da bi se bali okvare. Višje temperature pa so vedno tvegane. V tem primeru namreč ne moremo primerjati človeka s sušilnico. Ljudje so, kar se temperature tiče, kolikor toliko enaki — sušilnice pa zelo različne. Pri nekaterih lahko vzdržujemo toploto celo do 55 stopinj, kar bi bilo pri drugih že verjetno usodno. Vse to je odvisno od njihove konstrukcije in njihove višine. Zaradi tega tukaj točnega pravila ni. Vemo pa tudi, da imamo pri nas več slabo kot dobro grajenih sušilnic.

Ne da bi hoteli ponavljati znane stvari, vendar je treba vsem prizadetim še enkrat povedati, da hmelj, v tem primeru lupulin, ne zdrži višje toplote od 50 stopinj. Kdor hoče biti posiljen, ga bo seveda zažgal. S tem pa si ga je že tudi spravil v tretjo vrsto, pa čeprav je bil prvovrstne kakovosti.

Prejšnjemu primeru nasproten je slabo posušen hmelj. Kakor po eni strani ne prenese hmelj prevelike temperature, tako mu po drugi strani ne smemo pustiti preveč vlage. Saj tudi sena, in še manj otave, ne smemo spravljati preslabo suhega, če nočemo, da se nam ne pokvari. Hmelj je v tem oziru še bolj občutljiv. Čim je preslabo suh, se sesede, spoti in »vžge« — to je spari. Pa tudi če se nam že ne »vžge«, izgubi barvo. V hmelju, ki vsebuje preveč vlage, pa so poleg tega še najboljši pogoji za delovanje raznih glivic, ki ga kvarijo in mu vsaj za naš videz vzamejo barvo. Torej takšne so posledice, če hmelja ne posušimo dovolj. Lepa zelena barva se spremeni v rumenkasto, z njo pa se spremeni tudi kakovost. Praktično bi temu rekli iz prve ali vsaj druge vrste dobimo tretjo — to pa v najboljšem primeru.

Da se bomo razumeli, vsega, kar je v zvezi s poslabšanjem hmelja, pa ni vedno kriv človek. V našem primeru hmeljar oziroma sušač. Precej krivde lahko napravimo sušilnicam, in sicer takšnim, ki so slabo grajene.

Najprej si moramo biti na čistem, kaj se dogaja pri sušenju hmelja, potem pa še o tem, kakšno opravilo vršijo sušilnice.

Če hočemo karkoli posušiti, naj bo to seno, sadje ali hmelj, moramo tem pridelkom vzeti njihovo vlago. Seno sušimo na soncu pod vplivom njegove toplote, ki zrak okoli njega segreva. To povzroča, da se vodni hlapi dvigajo. Kljub temu pa moramo soncu še pomagati s tem, da seno obračamo. Obračanje samo po sebi ni važno, bolj važno je, da seno pretresamo oziroma navzdigujemo in tako v njem omogočimo kroženje zraka in pospešenega izhlapevanja vodnih hlapov. Z drugo besedo bi rekli, ni važna le toplota, bolj važno je kroženje suhega zraka, ki odnaša vlago.

Podoben primer je pri hmelju. Hmelja ne sušimo samo s kurjenjem, s toploto oziroma vročino. Tu je najvažnejši činitelj zrak. S kurjenjem zrak le segrevamo in mu s tem odvezemo njegovo lastno vlago. Suh zrak pa potem odzame vlago svežemu hmelju in ga na ta način suši. Čim bolj ko je zrak suh, tem bolj hitro se hmelj suši. To svojstvo suhega zraka prav dobro poznajo hmeljarji. Kdaj se hmelj najbolje suši? Potem, ko izginja jutranja oziroma dopoldanska vlaga zraka, kar je najbolj očitno ob jasnih dneh. In kdaj najslabše sušimo? Zopet takrat, ko nastaja vlažen zrak. Vsekakor ob deževju, sicer pa se stanje

slabša ob poznih večernih urah. Sušilnice pa najbolj odpovedujejo po polnoči. To pa zato, ker se zrak navzame nočne vlage. Ker ima potemtakem zrak dovolj lastne vlage, je torej tudi hmelju ne more odvzeti. Posledica tega je, da se hmelj slabo suši.

Kakor pri sušenju sena, tako je tudi pri sušenju hmelja najvažnejša stvar kroženje zraka ali kakor tudi pravimo cirkulacija. Seno zaradi tega obračamo, navzdigujemo, pri hmelju pa tega ne moremo. To delo opravlja pravilno zgrajena sušilnica. Če pravimo, da je sušilnica slaba, bi lahko tudi rekli, da je v njej slabo kroženje zraka. Ta ne odvaja zraka tako, kakor bi bilo potrebno. Zato vlaga hmelja ne odhaja, temveč se zadržuje med lesami. S kurjenjem sicer proizvajamo toploto in ker zrak ne odvaja vlage, ne kroži dovolj hitro, hmelj tako rekoč kuhamo — parimo. In ker tako delamo, ga ne sušimo, pač pa kvarimo.

V kakšnih primerih pa nastaja kroženje zraka? Odgovorimo: kadar so za to dani pogoji. Če odpremo vrata in okno sobe, nastane preprih; temu že pravimo kroženje zraka. Zrak se giblje z večjo ali manjšo hitrostjo. Podoben primer je pri pečeh. Če je dimnik dovolj visok in peč pravilno zgrajena, potem pravimo, da dobro vleče. Lahko bi temu rekli, da je kroženje zraka dobro, pospešeno.

Prav nič drugače ni pri sušilnicah. Zgrajene so v precejšnjo višino, zato ima zrak možnost dviganja, to je kroženja. Sušilni prostor je od spodaj do vrha skoraj popolnoma zaprt in prav to povzroča oziroma daje možnost kroženja. Slično se dogaja pri dimniku, le da je sušilnica v večjem razmerju. Pri njej so spodaj odprtine — kanali, zgoraj pa ponavadi dušnik (kukerl). Čim bolj visoka je sušilnica, tem bolj vleče in s tem tudi bolje suši. Med odprtinami, to je kanali in dušniki, kakor tudi med sušilno ploskvijo, pa mora biti pravilno sorazmerje. To se pravi, da kanali ne smejo biti premajhni in ne preveliki, če hočemo, da bo sušilnica dobro sušila. Še več. Kanalske odprtine se morajo prilagajati vremenu, to je bolj ali manj vlažnemu zraku. Če je zrak suh, so kanali lahko bolj odprti, v nasprotnem primeru pa sorazmerno manj.

Inž. Veljko Križnik

Več živine – več gnoja?

Ni dolgo od tega, ko sem se menil z nekim hmeljarjem o njegovi živini. Tarnal je, da od živine nima dosti haska, da je živina pač nujno zlo in jo mora rediti bolj zaradi gnoja, ki ga hmelj mnogo potrebuje. Z njegovo obsodbo živinoreje se nisem v celoti strinjal, čeprav drži, da so cene živinorejskih proizvodov dandanes nekaj prenzke v primerjavi z drugimi kmetijskimi pridelki. Navajal sem mu razloge proti temu, da bi bila živina potrebna le zaradi gnoja in da je zato že vnaprej obsojena na izgubo, ki naj jo krije hmelj. Po dolgem razpravljanju pa mi je dal prav. Med nami pa je še dosti takih, ki so podobnega mnenja kot ta hmeljar in njim so namenjene te vrstice.

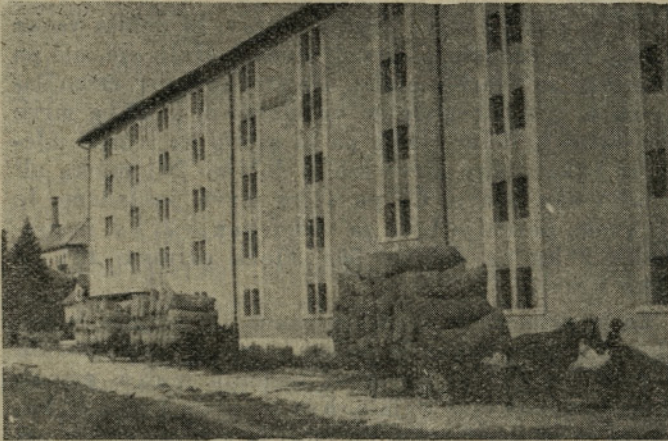
Vsak naš kmet se trudi, da bi bilo v hlevu čimveč repov, kolikor jih pač lahko preredi, češ, da bo več gnoja. Vprašati pa se moramo, če je količina gnoja res odvisna le od števila živine, ali pa je s to rečjo drugače. Oglejmo si vso stvar na primeru, da bo lažje umljiva.

Gnoj nastaja iz stelje in iz neprebavljenega dela krme, ki jo žival požre in izloči; k temu pride še nekaj vode oz. sečnine.

Takih in podobnih stvari in vprašanj je veliko in vse več ali manj vplivajo na boljše ali slabše sušenje, s tem pa tudi na kakovost hmelja, ki ga sušimo.

Predaleč bi nas zapeljalo, če bi hoteli še podrobneje obravnavati te stvari. Naj bi bilo že to dovolj kot opozorilo tistim hmeljarjem, ki imajo slabo delujoče sušilnice. Veliko sušilnic stoji v naši dolini, ki bi se dale preurediti in s tem izboljšati. Kajti ni dovolj, da zgradba stoji, pač pa mora biti zgrajena tako, da pravilno deluje in nam s tem tudi dobro služi.

Do prihodnje sezone je še dovolj časa, da bi si prizadeti sušilnice popravili. Marsikje bi se to dalo napraviti z majhnimi stroški, posebno, če ni velikih napak. Vsaka izboljšava se bo dobro izplačala; lahko že v enem samem letu. Vsi tisti pa, ki bi imeli s popravili le prevelike stroške, pa bodo najbrž boljše napravili, če to namero opustijo. Posebno še zato, ker bo v prihodnjem letu po vseh krajih zgrajeno veliko

Poleg tega skladišča, ki nosi še sedaj ime HED, bo zgrajeno novo, modernejše skladišče.

število sodobnih sušilnic. Na takšnih pa bo omogočeno sušiti tako, da bomo pridobili kakovostno blago.

Ivan Kronovšek.

Preračunali smo razpoložljivo mrvo, ki je dokaj dobre kakovosti, in dognali, da jo čez zimo lahko krmimo vsak dan 42 kg, da »pridemo skozi«. To količino krme lahko pokladamo bodisi 6, 4 ali 3 kravam. Enako smo preračunali tudi steljo in dobili, da lahko vsak dan porabimo 18 kg nastila, recimo slame.

Potemtakem se bo gnoj napravil iz 42 kg mrve in 18 kg slame, ne glede na to, koliko živine imamo. To lahko dokažemo z računom: Če seštejemo polovično količino suhe mrve in količino suhe stelje ter seštevek pomnožimo s 4, dobimo količino svežega gnoja, ki ga da žival na dan, ali pa, ki ga dobimo iz razpoložljive krme in stelje v določenem času. Od krme vzamemo le polovico količine, ker žival drugo polovico prebavi in izrabi. Seštevek pa pomnožimo s 4 zato, ker ima sveži gnoj le ¼ sušine v sebi, ostalo pa je voda.

Če krmimo 6 krav, pride na 1 na dan 7 kg mrve (42 : 6) in 3 kg stelje (18 : 6). Po našem računu dobimo od ene krave 26 kg svežega gnoja, torej 156 kg od vseh 6 krav. Če krmimo le 4 krave, pride na eno na dan 10,5 kg mrve in 4,5 kg stelje. Od ene krave dobimo 39 kg gnoja, od vseh pa 156 kg. Če krmimo le

3 krave, dobimo od 1 krave 52 kg gnoja od vseh pa zopet 156 kg.

V vseh primerih imamo enako količino gnoja ne glede na število krav, ker je količina krme in stelje vedno enaka. Iz tega lahko zaključimo, da količina gnoja ni odvisna od števila živine v hlevu, ampak od količine krme in stelje, ki jo živini pokladamo.

Toda, če je za pridobivanje gnoja pomembna le količina krme in stelje, ali je potem število živine kaj važno? Da, pa še kako, vendar ne za količino gnoja, ampak za donosnost živinoreje. Poglejmo!

Vsaka žival rabi nekaj krme, da se ohrani pri življenju. Ta krma je potrebna za tvorbo energije, ki jo žival porabi za dihanje, žvečenje krme, vzdrževanje telesne toplote itd. Krava mora dobiti to krmo, pa čeprav ne daje nič mleka. Za te namene rabi krava 7 kg sena. Če bi dobila le toliko, bi še ne mogla dajati nobenega mleka. Za tvorbo mleka je treba dodati še nekaj krme.

Če bi z 42 kg mrve krmili 6 krav, bi dobila vsaka le 7 kg, kar zadostuje za vzdrževanje življenja, nič pa ne ostane za tvorbo mleka. Če število krav zmanjšamo na 4, bi te porabile za vzdrževanje le 28 kg mrve od celotne količine, 14 kg pa bi ostalo za tvorbo mleka. Iz 14 kg dobre mrve lahko dobimo 20 l mleka ali 5 l od vsake krave. Če pa 42 kg mrve pokladamo le 3 kravam, porabijo le-te za vzdrževanje 21 kg, iz preostalih 21 kg pa dobimo 30 l mleka oziroma 10 l od vsake krave.

Za te primere je treba pojasniti, da veljajo le načelno. Če dobi krava le toliko krme, kolikor je rabi za vzdrževanje, ne bo takoj izgubila mleka, ampak ga bo še nekaj časa dajala. Ker pa nima krme, iz katere bi to mleko tvorila, ga tvori iz svojega mesa, pri čemer pa zgublja na teži. V praksi se torej posledice slabega krmljenja začasno lahko zabrišejo in zato ne izstopijo tako ostro kot smo v naših primerih navajali. Toda to naj nikogar ne premoti! Meso je pač neka rezerva, ki tudi slehernemu živinorejcu pomaga, da dobiva od krave nekaj mleka, čeprav je preslabo krmlil. Seveda dolgo časa tudi to ne traja.

Ponovimo na kratko: Iz 42 kg mrve in 18 kg stelje dobimo vedno enako količino gnoja, ne glede na to, koliko krav redimo. Toda če jih redimo 6, ne ostane krme za tvorbo mleka, če redimo 4, dajo že 20 l mleka, 3 krave pa kar 30 l.

Kako je v posameznih primerih z donosnostjo re-

je? Pri 6 kravah ne dobimo nobenega mleka, in je edini dohodek gnoj, ki pa pride zelo drag, saj stane toliko, kolikor je vredna mrva, stelja in delo, ki smo ga imeli z živino. Stroški za krmo znašajo (42 × 8 din) 336 din. Na 1 l mleka pride pri 4 kravah 16,8 din stroškov za krmo (336 din : 20 l); pri 3 kravah pa le 11,2 dinarjev (336 : 30).

Iz tega moremo zaključiti, da je mleko pridelano tem ceneje, čim več ga krava daje. Da pa to dosežemo, smemo rediti le toliko živine, kolikor je lahko z razpoložljivo krmo gospodarno prerediti. Gospodarno pa redi tisti, ki jo krmi tako, da lahko krava daje vse tisto mleko, ki ga po svoji sposobnosti lahko da.

Zdaj mi bo nekdo lahko očital: »Ljudem svetuješ, naj zmanjšajo stalež živine, da bo reja dobičkanosna. Drugi strokovnjaki pa pravijo, da pri nas redimo še premalo živine, če primerjamo druge, kmetijsko bolj razvite dežele.«

Toda ta očitak ni na mestu, ker kaj takega nisem trdil. Če bi v pridelovanju krme pri nas dosegli že vse kar nam zemlja lahko da, potem bi bilo zmanjšanje števila živine edini ukrep, da bi dosegli rentabilnost v živinoreji, kajti edino na ta način bi potem lahko dali eni živali več krme.

Pri nas pa še nismo tako daleč, da bi iz naše zemlje iztisnili že vse. Travniki nam dajejo komaj polovico tistega donosa, ki ga s sredstvi in ukrepi, ki so nam danes že na razpolago, lahko dosežemo. Zato je pri nas edina pravilna pot, ki vodi k rentabilnosti živinoreje, — povečati pridelek krme in dati vsaki živali več krme, kot pa je dobiva sedaj. S tem pa bomo ubili kar dve muhi na en mah: Živina bo dala več mesa in mleka in bo zato njena reja tudi rentabilna, po drugi strani pa bo naredila tudi več gnoja.

Pridelek krme, s tem pa tudi gnoja, pa bomo povečali na tele načine:

1. Gnojenje z umetnimi gnojili. Umetna gnojila povečajo pridelek slame in krme, istočasno pa ostane v zemlji več korenin in drugih rastlinskih ostankov, iz katerih se tudi naredi humus.

2. Če bomo pridelali in pokrmili več sena, ne bo treba krmiti živine s slamo. To bomo vso lahko porabili za nastil. Na ta način pa da slama še enkrat toliko gnoja, kot če jo pokrmimo.

3. Namesto ajde in repe sadimo rumeno kolerabo, krmni ohrovt in druge krmne posevke v strnišče, ker nam dajejo veliko večje donose, za krmljenje pa bolj izdajo.

Nekaj besed o bodočem poslovanju in organizaciji živinorejske pospeševalne službe

V zvezi z novonastalo situacijo in spremembami v kmetijski pospeševalni službi, ki je do sedaj bila skoncentrirana in katero so vodili strokovnjaki posameznih panog strokovno in organizacijsko pri Okrajni združni zvezi, je nastalo tudi v živinorejski službi nekaj sprememb.

Z ustanovitvijo proizvajalnih poslovnih zvez bodo te prevzele vse naloge izključno organizacijskega značaja, medtem ko bo strokovna služba imela svoj sedež na Inštitutu za hmeljarstvo v Žalcu, kjer bodo vodili rodovnik, kontrolno proizvodnosti in selekcijo za ves okraj.

Pri OZZ Celje bo še nadalje obstajal okrajni živinorejski odbor, ki bo reševal živinorejsko problematiko v okraju.

Kmetijske zadruga bodo direktno vezane na poslovne proizvajalne zveze po organizacijskih vprašanjih odkupa klavne živine in živalskih proizvodov, naba-

ve plemenske živine, prirejanje razstav itd. V izvajanju strokovnih ukrepov, v selekciji pa bodo tako poslovne zveze kot KZ vezane na strokovni center pri inštitutu v Žalcu, z vsem strokovnim kadrom, ki bo delal na terenu na kontroli proizvodnosti in vprašanjih v zvezi s selekcijo živine. Izdelani bodo pravilniki, ki bodo določili način in delokrog poslovanja. Vsekakor bo v živinorejski pospeševalni službi potrebno tesno sodelovanje v vseh vprašanjih, kajti vsako samovoljno usmerjanje dela in ukrepi na lastno pest, brez predhodnega posvetovanja, lahko povzročijo le nepotrebne komplikacije in zmedo, tako med proizvajalci kot med ljudmi, ki so odgovorni za pravilno usmerjanje dela v pospeševanju živinoreje.

Oddelek za živinorejo pri Inštitutu za hmeljarstvo v Žalcu bo poleg že naštetih nalog proučeval še tudi možnosti in načine uvajanja sodobnejših ukrepov za izboljšanje pogojev v živinoreji in za kvalitetnejšo ter rentabilnejšo proizvodnjo.

Ing. A. G.

Obnova in asanacija sadovnjakov se hitro širi

Obnova starih sadovnjakov in naprava novih nasadov je na področju KPPZ Žalec nenadoma oživela. Mnogi sadjarji, ki do sedaj ne samo, da niso obnavljali, ampak so zanemarjali tudi stare nasade, so spoznali, da je sadjarstvo lahko zelo donosna panoga, ki poleg oskrbe s sadjem in jabolčnikom v sadnih letinah tudi občutno poveča dohodke kmečkemu gospodarstvu. Posebno je razveseljivo dejstvo, da se vedno bolj uveljavlja težnja za krčenje vinogradov, ki v okoliških Sp. Savinjske in Šaleške doline res ne dajo niti količinsko, še manj pa kvalitetno dobre pridelke. Na površinah izkrčenih vinogradov se bodo pojavili mnogi nasadi sadnih dreves, ki bodo gotovo ekonomsko bolj upravičeni kot vinogradi.

Tako se je samo na področju vasi Dobrič pod goro Oljko do sedaj odločilo že 7 kmetov, ki želijo spomladi leta 1957 zasaditi okrog 5 ha novih površin. Izredno ugodne lege v sadjarstvu bodo krčile pot sodobnemu sadjarstvu na večjih strnjenih površinah. Tudi ostali sadjarji na področju KZ Polzele, Vinske gore, Velenja in drugih zadrug sledijo omenjenim kmetom. Predvidoma bo že spomladi na področju KPPZ Žalec obnovljeno čez 20 ha strnjenih nasadov.

Sadjarji želijo koristiti strokovno pomoč KPPZ Žalec, ker vedo, da le sadovnjaki, ki so napravljeni po strokovnih principih, bodo hitreje rodili in s tem upravičili vložene investicije. Vedo tudi, da so le na podlagi tega upravičeni zahtevati odpis zemljarine za obnovljeno površino, in sicer za dobo 8 let.

Samo z obnovo bi prepočasi povečevali pridelek v sadjarstvu, zato opazimo močno gibanje sadjarjev tudi za izboljšanje asanacije starih nasadov. Ugotoviti moramo, da so bili stari nasadi do sedaj prepuščeni sami sebi in so po napadu kaparja stali že na robu propada.

Z zimskim škropljenjem so sadjarji sicer rešili sadovnjake pred izkrčitvijo, toda pridelek se bistveno še ni povečal. Zato je potrebno še niz drugih ukrepov: redno čiščenje, redčenje in pomlajevanje starih krošenj, precepljevanje nerodnih dreves ali slabih sort, izsekavati stara in odslužena drevesa, predvsem pa izboljšati gnojenje. Samo vsi navedeni ukrepi lahko rodijo zaželen uspeh, da se bodo pridelki sadja povečali ne samo količinsko, ampak tudi kvalitetno. Skup teh ukrepov imenujemo asanacijo starih sadovnjakov.

Poleg obnove je asanacija druga važna naloga sadjarskih odsekov KZ in samih sadjarjev, če hočemo hitreje povečati produkcijo v sadjarstvu.

Tudi navodila za asanacijo dajo na samem terenu strokovnjaki KPPZ Žalec. Trenutno se vrši pregled starih sadovnjakov na področju kmetijske zadruge Braslovče. Sadjarski odsek pri omenjeni zadrugi je sklenil, da izvede asanacijo v nastopajoči zimski sezoni na področju vseh svojih 12 vasi. Kako je bil že skrajni čas za omenjeno akcijo, lahko razvidimo iz komentarjev kmetov v vasi Topovlje, ki obžalujejo, da se ni ta akcija pričela že pred nekaj leti. Res je pozno, toda ni pa prepozno, ker tudi že oslABLJENA drevesa bodo po predpisanih ukrepih ponovno povečala življenjsko silo in s tem zvečala pridelke. Sadjarjem iz Braslovče se pridružujejo sadjarji mnogih drugih zadrug in prav je, da pri tem trudu pomagajo sadjarjem tudi kmetijske zadruge s svojimi sadjarskimi odseki, posebno, da bi po izvedenih ukrepih sadovnjak čimprej in vestno poškopili.

Torej obnova in asanacija sadovnjakov sta dve nalogi, ki vodita varno in hitro k povečani proizvodnji v sadjarstvu.

Ing. S. M.

Zimsko škropljenje sadnega drevja izvedimo temeljito

Napori zaščitne službe v sadjarstvu zadnjih let so kronani z vidnimi uspehi, posebno v zatiranju najnevarnejšega sovražnika sadnega drevja — ameriškega kaparja. Smemo trditi, da je povsod, kjer smo redno opravili zimsko škropljenje, zajezeno nadaljnje širjenje tega škodljivca, omiljena moč njegovega uničevanja po sadovnjakih, ponekod pa smo z zimskim škropljenjem že teritorialno zmanjšali okužbe. Sedaj je vsem sadjarjem, tudi tistim, ki so še pred nekaj leti glasno izražali dvom, popolnoma jasno, da je škropljenje najučinkovitejši ukrep v borbi proti škodljivcem in boleznim sadnega drevja.

Na tej osnovi zahteva tudi Temeljni zakon o varstvu rastlin poleg obveznega čiščenja še obvezno zimsko škropljenje sadnega drevja. OLO Celje je sklenil, da bo določbe tega zakona preko občin in združenih organizacij posebno letos najstrožje izvajal. Zato opozarjamo vse sadjarje na območju KPPZ Žalec, da se bodo pravočasno in resno lotili čiščenja sadnega drevja, kateremu naj sledi tudi vestno škropljenje.

Tozadevno dajemo kratka navodila:

Organizacijo škropilne akcije prevzemajo občinski ljudski odbori v sodelovanju s poslovnimi zvezami, izvedbo škropljenja pa kmetijske zadruge. Zato je potrebno takoj pripraviti in usposobiti ter pravilno razmestiti razpoložljivi škropilni park oz. škropilnice, določiti po vaseh škropilne ekipe ali vsaj strojnike,

ki bodo upravljali s škropilnicami, naročiti potrebna kemična zaščitna sredstva in zaščitne obleke. Pravilno bi bilo, da poleg krajevne komisije postavi kmetijska zadruga še kontrolni organ, ki bo nadzoroval potek škropljenja v zimski sezoni.

Zatiranje. Da bi škropljenje vestno in pravočasno opravili, je dolžan vsak sadjar takoj pričeti s čiščenjem oziroma pripravo sadovnjaka: posekati suha in izčrpana drevesa, razredčiti pregoste krone, očistiti drevo mahu, lišaja itd., skratka, pripraviti sadovnjak za škropljenje, ki mora biti **z a k l j u č e n o d o 28. f e b r u a r j a**. Da bomo lahko izvedli škropljenje do danega roka, moramo z delom začeti takoj in izkoristiti vse ugodne zimske dneve.

Zaščitna sredstva. Uporabljali bomo naslednja zaščitna sredstva:

rumesan pasta v 1—2% koncentraciji (za koščičarje 1%),

rumesan olje v 2—3% koncentraciji (to sredstvo lahko uporabljamo tudi v mrazu),

kreosan v 2% koncentraciji, (Navedena sredstva so strupena, zato upoštevajmo vsa navodila oziroma zaščitne ukrepe.)

parapin v 4% koncentraciji, žvepleno apnena brozga v 15—20% koncentraciji (30° Be),

(Ti dve sredstvi nista strupeni.)

(Nadaljevanje na 18. strani)

Resnici na ljubo

Nadvse mi je priljubljeno vsako strokovno glasilo, naj bo iz ene ali druge panoge našega kmetijstva, še posebno pa mi je všeč naš strokovni list »Hmeljar«, saj ga pišejo v večini primerov strokovnjaki, ki žrtvujejo vse za razvoj našega hmeljarstva. Kot vedno, tako sem tudi zadnje številko prebral list za listom, navsezadnje sem razočaran obstal pri članku »Se ni vse v redu«. Delno pozdravljam kritiko, ki jo iznaša pisec, vendar pa mu moram zastaviti vprašanje, ali je vse trdna resnica kar navaja, ali ne? Če je vse res, kar je napisanega, to ni moja stvar ampak tistih, ki se jih vse to tiče. Toda, če vse drugo drži, pa ne drži tisto, kar pisec očita zastopniku KZ Sempeter. Pisec navaja, da »... tudi zastopnik KZ Sempeter ni znal pojasniti, od kod je njegov pridelek dobil 13 % vlage.« Odgovoriti moram, da pisec sploh ni videl mojega hmelja, ker je moj hmelj bil prevzet dne 10. IX. 1956, hmelj za katerega pisec trdi, da je bil moj in še žegnan povrhu, pa je bil prevzet dne 12. X. 1956. Zato piscu priporočam, da se drugič o zadevah dobro prepriča.

Če je »moj« hmelj res rajžal v analizo, kar mi ni prav nič znano, ali ne bi bila dolžnost merodajnih, da omogočijo lastniku, da se tudi on osebno prepriča o odstotku vlage njegovega hmelja? Ali je bil aparat nabavljen samo zato, da služi trgovski tajni? Če je »moj« hmelj imel prekomeren odstotek vlage, zakaj tega niso upoštevali in mi odtrgali toliko kilogramov, kar bi bila dolžnost pooblaščenega uslužbenca Hmezada?! Morda mi ni bilo odtegnjeno zato, ker sem bil zastopnik KZ? Vprašam se, če se nisem kritiku zameril, ker sem organiziral pohod hmeljarjev iz vasi Grušovlje, s predsednikom KZ na čelu, do tov. direktorja Hmezada zaradi krivične prestavitve roka za dovoz hmelja skoraj za mesec dni nazaj? Res je, da je bilo vprašanje rešeno v korist hmeljarjev.

Še nekaj kritičnih pripomb o dovozu hmelja in načinu prevzema.

Dovolj časa sem imel lani in letos, da sem opazoval način prevzema in se ne čudim, če vse hoče na določene rampe, kar navaja tudi pisec. In kako bi tudi ne! Resnica je, da v večini primerov prevzemajo hmelj vsi enako, ampak to še zdaleč ni vse. Kaj je vzrok, da so nekatere rampe prazne, kaj manjka na teh? Vse manjka, razen trgovca, in kar je glavno, manjka prijazne domače besede in sočutja do pekočih hmeljarskih žuljev.

Kdo je v resnici zadovoljen z načinom odkupa hmelja, kdo ga je lahko vesel? Tovariši hmeljarji, z besedo na dan! Po mojem trdnem prepričanju je zadovoljen samo tisti, ki se je zelo malo trudil, da bi obvaroval rastlino boleznin in je zato pridelal le slab »cvajer«. Mnogo hmeljarjev poznam, ki so dali vse od sebe še pred obiranjem in tudi doma, pa so pridelali dober »cvajer«. Kakšna je razlika med lepim in slabim »cvajerjem« za naš trud, in kar je glavno, za naše žepce? Kaj nam da vse to misliti?

Da, še nismo na pravi poti. S tem načinom odkupa (s tremi cvajerji) ne bomo nikdar zainteresirali naših hmeljarjev, da bi se potrudili za boljše kakovost, posebno dokler bo samo 20 d'n razlike med prvo in drugo vrsto, dokler bodo trije »cvajerji« in vsi enako plačani.

Te vrstice sem napisal v zadoščenje samemu sebi, upam pa, da delno tudi kritiku, kar pa je za mene glavno, resnici na ljubo.

In res še ni vse v redu, tov. Aubrecht!

Filip Udrih

Opomba uredništva:

Prejeli smo gornji dopis tov. Udriha, kot odgovor na članek tov. Aubrehta st. »Se ni vse v redu«. Ne mislimo se spuščati v njegovo občutljivost za kritiko, vendar pa smatramo, da članek ni imel namena nikogar blatiti. Nasprotno! Aubrechtov članek kaže jasno edino tendenco s **konstruktivno kritiko odpravljati napake**. Seveda ima vsakdo pravico, da si ga tolmači po svoje. Zato smo se tudi mi resnici na ljubo takoj obrnili na tov. Aubrehta in mu v zvezi z dopisom tov. Udriha zastavili naslednja vprašanja:

1. Zakaj je omenil v svojem članku tov. Udriha (čeprav ne po imenu), če hmelj ni bil njegov?

2. Zakaj Hmezad ni odtegnil določenih kilogramov od omenjenega hmelja, če je bil res prevlažen? Ali je rešilo dozdevnega »lastnika« to, da je bil zastopnik KZ?

3. Ali je ugotavljanje vlage z aparatom trgovska tajna, ali pa je dolžnost merodajnih, da pritegnejo k ugotavljanju tudi nesrečnega lastnika prevlaženega hmelja?

4. Ali je njegova kritika dejansko v zvezi z omenjeno intervencijo zaradi dovoza hmelja hmeljarjev iz Grušovlj?

5. Ali so bili primeri surovega odnosno neprimerne obnašanja prevzemalcev do hmeljarjev?

6. Kako je s tremi »cvajerji«?

7. Kakšno je njegovo mnenje o razliki v ceni med prvo in drugo vrsto, ki znaša samo 20 d'n?

Tov. Aubrecht nam je odgovoril:

1. Pri prevzemu je tov. Udrih rekel, čeprav morda bolj v šali, da je pripeljal »naš« (to je njihov, op. ur.) hmelj. Prevzemalec ni pogledal v hmeljarsko knjižico ter je zato upravičeno bil mnenja, da je imenovani bil lastnik. Glede na suho vreme takrat se mi je zdel hmelj nekoliko vlažen, zato smo ga analizirali. Baje je bil hmelj od njegovega očeta, kakor se je Udrih izrazil že po izidu mojega članka.

2. Običajno so jeseni, ko prevzemamo hmelj, mnogo bolj vlažne kot je bila letošnja, zato podjetje tolerira pri prevzemu do 13 % vlage. To je skrajna dopustna meja, do katere Hmezad ne odtrguje pri teži. Pri žveplanju izgubi takšen hmelj del svoje vlage (in seveda tudi teže), tako da je odstotek vlage za izvoz pripravljenega hmelja manjši in je tako v skladu z mednarodnimi uzancami, ki dopuščajo največ 12 % vlage. Če sem v svojem članku omenil zadevni primer, sem ga zato, ker je glede na lepe dneve ob prevzemu in v primerjavi s hmelji drugih hmeljarjev bil prevlažen, kar pa očitno ni postal sam od sebe. Če bi vedel, da je lastnik nekdo drugi in ne tov. Udrih, naj bo prepričan, da bi primer vseeno navedel, ker mi ni šlo za to, da nekoga »blatim«, ampak, da s primerom povem vsem hmeljarjem, da so minili časi, ko je bilo odstotek vlage še težko določiti. Pri tem mislim na hmeljarje, ki jim še ne da miru znana žilica.

3. Merjenje vlage ni nobena tajna. Tisti, ki bi mu zaradi vlage odtrgali nekaj kilogramov, je lahko prisoten pri merjenju. Če ga ni poleg pri merjenju, mu na njegovo zahtevo lahko postopek ponovimo — seveda na njegove stroške. Pritegovanje lastnika k merjenju pa ni naša dolžnost. Nam bi bilo najbolj všeč, če bi aparata sploh ne bilo treba.

4. Moja kritika ni v nobeni zvezi z intervencijo hmeljarjev iz Grušovlj, ki je bila upravičena in je jaz nisem zakrivil. Prepuščam tov. Udrihu, če to verjame ali ne.

5. Ne verjamem, da bi bili primeri neprimerne obnašanja prevzemalcev do hmeljarjev. Dopuščam pa, da tudi prevzemalci niso vedno dobre volje in prijazni, posebno kadar posamezni sitneži pritiskajo na prevzemalca in hočejo na vsak način doseči boljše razvrstitev svojega hmelja. Končno smo vsi ljudje z živci, ki tudi n'so iz železa. Očitanje, da nimamo sočutja do hmeljarskih žuljev, pa ni umestno.

6. Kakor je v navadi v trgovni s hmeljem v svetu, da je kvaliteta hmelja označena s štirimi vrstami, tako je to urejeno tudi pri nas. Seveda se hmelji ene vrste lahko po kvaliteti tudi nekoliko razlikujejo, razlika pa ne sme biti prevelika, ker bi sicer vplivala na drugačno razvrstitev. Zato se tudi »cvajerji« lahko med seboj nekoliko razlikujejo. Verjamem, da bi bilo pravičnejše, če bi imeli več prevzemnih vrst. Razpravljanje o tem pa ne spada v mojo pristojnost, ker po svojem pomenu presega okvir slovenskega hmeljarstva.

7. Smatram, da razlika v ceni med prvo in drugo vrsto odgovarja sedanjim pogojem odkupa in prodaje hmelja.

Uredništvo upa, da je z objavo članka tov. Udriha in z odgovori tov. Aubrehta zaključilo poglavje o letošnjem prevzemu. Za zaključek pa naj povemo še svoje mnenje: strinjamo se s tov. Udrihom, da pri hmelju gre v glavnem za denar, torej ne za ideale, strinjamo se pa tudi s tov. Aubrechtom, da naj gre tudi za ideale in naj enkrat za vselej odpade močenje hmelja.

(Nadaljevanje s 17. strani)

Opozarjamo, da bo letos od strani OLO in ObLO uvedena strožja kontrola in bodo vsi sadjarji, ki malomarno izvajajo določbe zakona, predlagani v kaznovanje. Vestne ekipe in prizadevne sadjarje pa naj za druge javno pohvalijo.

Občinski ljudski odbor v Žalcu bo s Poslovno zvezo Žalec v kratkem posredoval vsakemu sadjarju letak, v katerem bo sadjar našel vsa potrebna navodila za čiščenje in škropljenje sadnega drevja. Pravilno bi bilo, da temu zgledu sledijo tudi ostali občinski ljudski odbori.

Sadjarji! Posvetimo nekaj časa in dela v zimski sezoni tudi našim sadovnjakom. Prepričani bodimo, da bodo sadovnjaki naš trud in stroške bogato povrnilili z večjim in kvalitetnejšim pridelkom.

Ing. S. M.

RADIO LJUBLJANA — KMETIJSKA REDAKCIJA

Kronološki seznam predavanj Kmečke univerze Radia Ljubljane

OD 23. X. 1956 DO 26. III. 1957

Predavanja bodo ob torkih, četrtnih in sobotah, vselej od 12.30

1. XII. 1956: Vet. Janez Batis: Kokošja kuga.
4. XII. 1956: Ing. Jože Ferčej: Vzrejni cilji slovenske živinoreje.
6. XII. 1956: Doc. ing. France Adamič: Biološke in ekonomske osnove sadnega izbora.
8. XII. 1956: Ing. Miran Veselič: Načrtna in kompleksna obnova vinogradov na združni podlagi.
11. XII. 1956: Ing. Jože Spanring: Kompostiranje hlevskega gnoja.
13. XII. 1956: Ing. Mirko Peternel: Izgledi za vnovčevanje živinorejskih proizvodov.
15. XII. 1956: Ing. Vilko Masten: Izkušnje pri zatiranju ameriškega kaparja.
18. XII. 1956: Ing. Gvidon Fajdiga: Kaj moramo storiti za izboljšanje pašnikov.
20. XII. 1956: Lavoslav Kranjčič: Gospodarjenje v združnih in zasebnih gozdovih.
22. XII. 1956: Prof. Josip Priol: Križanje sadnih rastlin.
25. XII. 1956: Prof. Ing. Vinko Sadar: Pomen pedoloških analiz.
27. XII. 1956: Ing. Jelka Hočevnar: Zadržni vrtovi.
29. XII. 1956: Ing. Zvone Zakotnik: Vloga mlekarja za napredek živinoreje.
5. I. 1957: Ing. Miran Veselič: Pocenimo vinogradniško proizvodnjo s povečanjem produktivnosti dela in dvigom proizvodnosti vinogradov.
8. I. 1957: Ing. Franc Ločniškar: Kako izboljšati perutninarstvo.
10. I. 1957: Doc. ing. France Adamič: Rodnost in vzroki nerodovitnosti.
12. I. 1957: Ing. Viktor Repanšek: Zlahtnjenje krompirja pri nas.
15. I. 1957: Ing. Jože Rihar: Možnosti in načini odbire pri čebelah.
17. I. 1957: Dr. Miran Orel: Pospešujemo pridelovanje namiznega grozdja.
19. I. 1957: Ing. Lojze Kač: Vpliv obdelovanja tal na pridelek hmelja.
22. I. 1957: Ing. Oton Muck: Naše izkušnje s konserviranjem krme.
24. I. 1957: Ing. Jakob Ferjan: Mesnate ali mastne prašiče.
26. I. 1957: Ing. Anton Petriček: Dosedanji rezultati sortnih poskusov.
29. I. 1957: Ing. Franc Lukman: Vloga podlage, deblo-tvorca in posredovalne sorte.
31. I. 1957: Ing. Ivo Zupančič: Aktualni problemi slovenskega kletarstva.
2. II. 1957: Ing. Mirko Peternel: Kako je z rejo drobnih živali pri nas.
5. II. 1957: Ing. Dušan Modic: Sodobne vzgojne oblike v sadjarstvu.
7. II. 1957: Ing. Tone Marolt: Pravilno izkoriščanje traktorskih priključkov.
9. II. 1957: Ing. Lado Simončič: Spravilo in prevoz v gozdarstvu.
12. II. 1957: Vet. Ante Štefančič: Gripa prašičkov.
14. II. 1957: Stane Zorčič: O uspehih dosedanje obnove vinogradov na terasah.
16. II. 1957: Jože Kregar: Gnojila za vrt.
19. II. 1957: Ferdinand Trenc: Organizacija izkoriščanja kmetijske mehanizacije.
21. II. 1957: Ing. Vukadin Šišakovič: Uspehi zatiranja peronospore na podlagi obveščevalne službe.
23. II. 1957: Ing. Tone Marolt: Stroji in naprave v sodobnem vinogradništvu.
26. II. 1957: Ing. Janko Seljak: Gozdarski ukrepi za zaščito tal pred erozijo in ureditev hudourniških območij.
28. II. 1957: Franjo Fijavž: Izvoz in sadjarstvo — možnosti razvoja proizvodnje, predelave in izvoza.
2. III. 1957: Ing. Jože Spanring: Poljedelski odbori včeraj, danes in jutri.
5. III. 1957: Ing. Vlasta Černigoj: Izkušnje pri zatiranju plevelov s kemičnimi sredstvi.
7. III. 1957: Vet. Vlado Gregorovič: Kužna malokrvnost kopitarjev.
9. III. 1957: Ing. Janez Božič: Gojitev topole in drugih hitrorastočih vrst gozdnega drevja.
12. III. 1957: Prof. Janko Pučnik: Vremenoslovje v službi kmetijstva.
14. III. 1957: Prof. ing. Alfonz Pirc: Najtežja vprašanja pri reševanju ureditve vasi.
16. III. 1957: Jože Kregar: Vrtu koristne živali.
19. III. 1957: Prof. France Vardjan: Neizkoriščene možnosti vrtnarstva na vasi.
21. III. 1957: Ing. Jože Rihar: Vplivi na medenje rastlin.
23. III. 1957: Ing. Mirko Šušteršič: Skupna vprašanja kmetijstva in gozdarstva.
26. III. 1957: Ing. Miljeva Kač: Škropilnice in kemična sredstva za zaščito hmeljišč.

Zdrobljeni hmeljski storžki zmanjšajo pivovarsko vrednost hmelju

Že pred leti so bili strokovnjaki mnenja, da storžki — kobule, ki so zdrobljene t. j. da odpadajo od kobule lističi, izgubijo na pivovarski vrednosti.

Z mehanizacijo hmeljske žetve, ki je dosegla že velik razmah v ZDA in Veliki Britaniji, stopa tudi ta problem bolj v ospredje. Po intenzivnem proučevanju so dognali, da zdrobljene kobule izgubijo precej mehkih smol (humulona), posebno če upoštevamo, da imajo mehke smole (alfa smole) 3 do 9-krat večjo pivovarsko vrednost (odvisno od vrste hmelja in drugih okoliščin) kot ista teža beta smol (lupulon). Pri zdrobljenih kobulah gre na ta način v zgubo 26,5 % celotnih smol v primerjavi s celimi kobulami. Svoje delo pa opravi pri tem še oksidacija, ki pokvari smole, ki se nahajajo v teh storžkih. Škoda je večja pri hmelju, katerega kobule se drobijo (odpadejo lističi) po sušenju hmelja.

Ti izsledki torej kažejo, da zdrobljene kobule povzročijo večjo škodo, kot pa se je do sedaj smatralo. Zaradi tega bo v bodoče treba posvetiti večjo pozornost sušenju, prevažanju in pakiranju hmelja.

Drobna dela, ki jih pozimi ne smemo pozabiti

Morda je navada, da radi pozablamo na drobna dela, največkrat vzrok za nemajhno jezo, ko se spomladi prične zopet delo v hmeljiščih. Med taka drobna dela bi šteli tudi popravilo orodja, n. pr. motik, nožev, kultivatorjev, plugov, križev, »mačkov«, košev za hmelj itd. Verjetno ni hmeljarja, ki bi lahko rekel, da ima n. pr. dovolj košev. Da mu jih manjka, se navadno spomni šele takrat ko se je obiranje najbolj razmahnilo. Zato je seveda sedaj čas, da si jih nabavimo. Enako pa velja za vsa ostala orodja.

Posebno pozornost moramo posvetiti škropilnicam. Kolikokrat se je že zgodilo, da so bile škropilnice, ki smo jih spomladi potegnili iz kakšnega kota na svetlo, ravno tako umazane, kakor smo jih spravili. Škropilnice je treba brezpogojno temeljito očistiti, napetost pri črpalniku po navodilih popustiti in vso preostalo tekočino iztočiti iz sesalke, da ne bi nastale okvare zaradi mraza. Kovinske dele je potrebno namazati z naoljeno krpo, eventualne okvare moramo odstraniti in nadomestiti obrabljene dele. Posebno je treba paziti, da so v redu sesalka, posoda in brizgalna cev.

Morda še važnejša pa je skrb za sušilnice. Pri prevzemu hmelja v Hmezadu je vsako leto posebno pa še letos, bilo opaziti med sicer prvovrstnim hmeljem nekaj pokvarjenih storžkov, kar je seveda zmanjšalo kakovost hmelja za eno vrsto. V razgovoru z vsakim hmeljarjem, ki je pripeljal takšno blago, smo ugotovi-

vili, da so temu krive sušilnice ali pa nepravilno ravnanje s svežim hmeljem. Na dotrajanih sušilnicah se razmajejo ali pa zvijejo osi posameznih delov lese, tako da lesa »toči«. To je pogost pojav na vrhnji lesi tudi na novih sušilnicah. Največkrat zakrivimo to s hojo po lesi. Pri tako zviti osi pade nekaj storžkov na naslednjo lesno in tako ti storžki pri izpraznjenju predalov niso dovolj suhi ter se pokvarijo, zraven pa pokvarijo na kupu še nekaj drugih storžkov. Sedaj je torej čas, da pregledamo in popravimo naše sušilnice.

Kakor smo že omenili v prejšnjem odstavku, pa je vzrok za to, da se hmelj pokvari, tudi v nepravilnem ravnanju s svežim hmeljem. Vsako leto ustno in po časopisu opozarjamo hmeljarje, naj nikar ne puščajo svežega hmelja v koših ali na večjem kupu. Že en koš takšnega hmelja lahko zelo pokvari odnosno poslabša ves kup hmelja.

Tudi na cevi v sušilnicah ne pozabimo. Mnogo kurilnic in cevi v sušilnicah po dolini bi našli danes takšne kot so bile takrat, ko je sušič zadnjič naložil premoga po končanem obiranju. Če bi cevi bile očiščene in premazane, bi jim s tem podaljšali življenjsko dobo.

Tu smo navedli nekaj drobnih del, na katere ne smemo pozabiti, kajti pozimi imamo več časa, da spravimo tudi te stvari v red.

A. Š.

Ni slabše in bolj ubijajoče stvari na svetu, kot je ta nezanesljivost in kolebanje

Dvigniti kmetijstvo, povečati hektarski donos, izboljšati standard delovnega ljudstva, je težnja napredne miselnosti tudi združnega kmetijstva. Vsa leta po vojni se je o tem mnogo pisalo, še več govorilo. Uspehi niso izostali, vendar z njimi še nismo zadovoljni.

Namen tega članka je proučiti vprašanje, koliko je dandanašnja kmečka mladina sposobna prevzeti delo svojih predhodnikov, ali je dovolj podkovan v proizvodnji in rentabilnosti kmetijstva. Ali imamo zadosti polkvalificiranih in kvalificiranih delavcev v kmetijstvu? Treba je poiskati stare in še napraviti nove temelje za dvig življenjske ravni.

Pa stopimo, ne po glavnih cestah, pač pa po stranskih poteh med njivami, med polji, od vasi do vasi. Kdor hodi z odprtimi očmi, ima tu demonstracijske poizkuse, katere tako propagiramo, postavljene skozi vse leto. Pri teh poskusih, ki tečejo vzporedno s proizvodnjo, bi bilo treba osvojiti samo tiste, ki kažejo jeseni zadovoljive rezultate. Kdor ne pozna, naj povpraša sosede, kdo je ta, ki se tako pozitivno razlikuje s produkcijo od sosedov. V vasi se prepričamo, da je pridelovalec kulturno na višji stopnji izobrazbe in zna izkoristiti sodobno tehniko in teorijo povezati s prakso. Koliko je takšnih v vasi? Lahko bi jih prešteli na prste in še ti so v glavnem starejši. Z njimi bodo izginili tudi ti centri pospeševanja kmetijstva na vasi. Ne dobimo odgovora na tiho vprašanje — kaj pa potem? Poglejmo še v zadruge! Zopet isti zavzemajo mesta odbornikov posameznih panog kmetijstva. Z njihovo starostjo bo nastala vrzel v zadrugi in na vasi.

Kaj pa mladina? Od kmečke mladine zahtevamo mnogo, mogoče celo preveč. Poleg osnovne šole ji nu-

dimo še dvoletne kmetijske šole, ki trajajo samo 5 zimskih mesecev 2 do 3-krat tedensko. Učna doba kmetijsko-gospodarskih šol je zelo kratka, če jo primerjamo z obrtnimi šolami. Snov, ki jo je treba obdelati v tako kratkem času, pa je zelo obširna in vsestranska.

Na kratko si pogledjmo, katere osnovne pojme mora razumeti kmečka mladina, če hoče poleg splošnih predmetov slediti še strokovnim in jih tako razumeti, da jih lahko uporablja v praksi.

Osnovne nauke v prirodi si lahko tolmačimo s predznanjem fizike in kemije. Nauk o živi prirodi lahko razumemo na podlagi razvoja živalskih in rastlinskih vrst. Nastanek zemlje ali nauk o mrtvi prirodi si lahko tolmačimo z osnovnimi pojmi o mineralih, nadalje z nastankom in razpadanjem kamenja in z geologijo na eni strani ter z meteorologijo in klimatologijo na drugi strani.

Kakor smo že omenili v prejšnjem odstavku, pa je s pripadajočim orodjem in stroji temelj vsega napredka, tako je za kmetijska gospodarstva zemlja s pripadajočim poljskim orodjem in gospodarskimi stroji tisto, kar mora poznati vsak človek, ki hoče uspešno gospodariti.

Spoznati zemljo nas uči pedologija, to je nauk o postanku, svojstvih in življenju zemlje, odnosno o posameznih delih, iz katerih je zemlja sestavljena. Da lahko sledimo razvoju pedologije, moramo poznati osnovne nauke o prirodi, nadalje nauk o mrtvi in živi prirodi.

Z vsem tem se mora mladina v kmetijsko gospodarskih šolah seznaniti še predno se začne razlaga o posameznih predmetih. Da je okrog 40 ur za posamezen predmet z utrditvijo in ponavljanjem snovi res malo

časa, nam je vsem znano. Vprašanje nastane, kaj je z obveznostjo kmetijsko gospodarskih šol? Dvigniti kmetijstvo, povečati hektarske pridelke brez temeljnega teoretičnega znanja bo res težek problem. Omeniti je treba primere, četudi so redki, da mladina po uspešno končani kmetijsko gospodarski šoli še poseča predavanja teh šol v naslednjih letih. Ali ni to znak, da je led prebit in da je treba v posameznih krajih začeti z obveznimi kmetijsko gospodarskimi šolami? Te šole naj bodo obvezne samo za tisti čas, ko doraste gotova generacija kmečke mladine. Saj praksa kaže, da je mladina okrog 18. leta najbolj dojemljiva za nadaljnjo razlago. Skupno praktično delo mladih zadružnikov, ki so podaljšana roka kmetijsko gospodarskih šol, je zelo priporočljivo. Kolikor je znano, so do sedaj k temu delu že pristopili mladi zadružniki v Braslovčah. Na 30 arih gradijo nov način žičnice in hočejo pridelati z zadnjimi izsledki v hmeljarstvu največji hektarski pridelek. Takšno tekmovanje si naj postavijo kolektivi mladih zadružnikov pri kmetijskih zadrugah kakor tudi posamezniki med seboj.

Se nekaj o naši hmeljarski šoli v Vrbju pri Žalcu. Ni stara — ta je bila ustanovljena šele pred 4 leti. Da pa je dobro organizirana, kaže dejstvo, saj ima poleg šole še praktične vaje na lastnem, lepo urejenem posestvu. Le šola skupaj s posestvom ima zagotovljeno bodočnost. Uspeh ne bi bil takšen, če bi se šola z internatom ločila od posestva. To bi bil le surogat, vse improvizacije so le zasilen izhod in dajo le surogate — zasilne kadre, ki nikdar ne morejo nadomestiti pravilno šolanih ljudi. Naravnost neodpusten greh bi bil za naše bodoče hmeljarstvo, porabiti težke denarje za ureditev in opremo take šole zato, da se čez nekaj let vse to zavrže kot nepotrebno in so potrebni novi izdatki, da se vse to preuredi za nove namene. Vendar pa je eno sigurno kot pribito: ločitev šole od posestva, brez možnosti koordinacijskega praktičnega dela na

lastnem posestvu in brez proučevanja posameznih naprav in strojev nima prav nikakega smisla in bi bilo to le papirnato delo.

V letošnjem letu je vpisano na hmeljarski šoli in kmetijsko gospodarskih šolah na hmeljarskem področju 214 učencev.

ŠTEVILČNI PRIKAZ UČENCEV NA HMELJARSKI IN KMETIJSKO-GOSPODARSKIH ŠOLAH V SAVINJSKI DOLINI

Kmetijsko gospodarska šola	Do leta 1955/56		V letu 1955/57			Upravitelj
	obiskovalo	absolviralo	Vpisanih		skupaj	
			I. letnik	II. letnik		
Braslovče	127	105	18	22	40	Franc Kolar
Celje-Medlog	60	25	—	24	—	Janez Ognar
Griže	—	—	28	—	28	
Petrovče	25	14	—	—	—	Drago Predan
Polzela	71	14	21	—	21	Milan Grželj
Ponikva pri Žalcu	—	—	36	—	36	Pavla Potočnik
Prebold	24	—	—	—	—	
Tabor	71	45	21	18	39	Stane Jančigaj
Vransko	35	24	—	—	—	Franc Golavšek
Vrbje Hš	42	40	—	19	19	Branko Resman
Žalec	58	54	18	13	31	Branko Resman

V priloženi tabeli vidimo številčni prikaz učencev na hmeljarskih in kmetijsko gospodarskih šolah v Savinjski dolini. Vsega skupaj imamo 10 kmetijsko gospodarskih šol. Do letošnjega leta je absolviralo 32 učencev. V prihodnjem letu se bo število povečalo za 26 absolventov.

Inž. Lojze Kač

Zanimivosti iz hmeljarstva v svetu

Pridelek hmelja 1956 v ZDA

Količina pridelanega hmelja 1956 v ZDA je bila 1. oktobra ocenjena na 336.345 stotov (po 50 kg), kar je nekaj več kot v letu 1955, vendar pa približno za 30 % pod desetletnim povprečjem 1945/1954, ki je znašal 483.701 stotov.

Povprečno je znašal pridelek na 1 ha v ZDA:

v letu	
1956	33,7 stotov
1955	34,9 „
1954	35,4 „

Povprečje v zadnjih 10 letih, t. j. 1945—1954 na 1 ha je znašalo 32 stotov.

Prodaja hmelja

Povpraševanje po hmelju se v Zedinjenih državah nadaljuje. Na tržišču od pričetka sezone dalje ni sprememb. Kupci, posebno pa izvozniki, se zanimajo tudi za hmelj iz prejšnjih let, in sicer od leta 1951 dalje. Zaloge pa so malenkostne in najnižje v zadnjih 6 letih. To dejstvo, pa tudi položaj na mednarodnih tržiščih, sta vzbudila zanimanje za pridelek hmelja v ZDA v prihodnjem letu 1957 in 1958, in celo že za leto 1959. Ž ozirom na takšno stanje je predvideno povečanje hmeljske površine v Ameriki v letu 1957 za približno 608 ha. V letošnjem letu je bilo zasajenih s hmeljem 9586 ha ter bi po predvidenem povečanju znašala hmeljska površina skupno 10.194 ha. Kljub povečanju pa bi bila še vedno za 936 ha manjša od površine v letu 1954, ki je znašala 11.130 ha.

Potrošnja hmelja v francoskih pivovarnah v letih 1948—1955

Po objavi v glasilu »Brasserie« je v francoskih pivovarnah bil povprečni dodatek hmelja na 1 hl piva v letih 1948 do 1955 208,51 g. Od tega je bilo 55,59 g žlahtnega hmelja in 152,92 g francoskega hmelja ali sicer kakšnega uvoženega hmelja. Žlahtni hmelj pa je po tej objavi v celoti uvožen. Naslednji pregled nam pokaže zanimivo stanje o produkciji in porabi hmelja v Franciji v letih 1948—1955. Kakor je znano, pridelek hmelja v Franciji ni dosegel predvidene količine.

Poraba hmelja v francoskih pivovarnah 1948 do 1955 (v stotih po 50 kg):

Leto	Prodaja piva v hl	Pridelek	Uvoz	Skupno	Izvoz	Potrošnja
1948	9.900.000	28.198	10.842	39.040	2.612	36.548
1949	9.850.000	25.642	13.140	38.782	1.384	37.398
1950	9.100.000	36.370	32.212	68.582	2.258	66.324
1951	9.950.000	42.000	7.680	49.680	9.336	40.344
1952	9.750.000	35.000	10.940	45.940	23.810	22.130
1953	9.950.000	49.000	17.812	66.812	15.290	51.522
1954	10.350.000	37.500	8.892	46.392	8.708	37.684
1955	12.100.000	41.860	11.466	53.326	11.552	41.774
	79.950.000	295.570	112.984	408.554	74.950	333.724
	(80.950.000)					
Povprečno:						
	10.000.000	18.473	7.069	25.542	4.661	20.851

RAZUMNO HMELJARJENJE

Opozorilo iz inozemstva glede hmeljskih površin 1957 (Prevedeno z Hopfen—Rundschau št. 22 z dne 15. nov. tega leta).

Glasilu nemških hmeljarjev »Hopfen Rundschau« je že v številki 21 t. l. obširno poročalo o stališču, ki sta ga zavzela predsednik Piechl in direktor Rebl pri razgovorih z na hmeljarjenju zainteresiranimi krogi v Bonnu. Pri tem je potrebno ponovno poudariti, da so zastopniki producentov nasprotovali povečanju hmeljskih površin. Vsak nemški hmeljar naj bi si še enkrat prečital članek v »Hopfen—Rundschau« od 1. novembra in se poglobil v vzroke, ki so bili navedeni proti povečanju hmeljskih površin.

Tudi bi bilo potrebno prisluhniti svarilu neki evropski hmeljski deželi, ki ne bi smelo naleteti na gluha ušesa.

Povečanje hmeljskih površin narekuje potrošnja piva. Podpovprečni hektarski donos žetve 1956 v Evropi pa ne sme služiti kot baza. Razen tega se zmanjšuje dodatek hmelja na hl, tako da pri normalni hmeljski žetvi ponudba presega povpraševanje, kar mora pri nadpovprečnem pridelku nujno privedi do padca cen (leto 1953).

»Za« bi lahko razveljavil »proti«, tako da bi bil »status quo« najbolj priporočljiv.

Torej tudi ta glas se je izrekel proti povečanju obstoječih hmeljskih površin. Stvarne ugovore, ki to narekujejo, pa naj ne premislijo dobro samo proizvajalci, ampak tudi vsi odjemalci in potrošniki.

Najbolje to pojasni primerjava povprečnih donosov posameznih dežel v zadnjih letih, ki so letos precej zaostali za v avgustu predvidoma ocenjenimi donosi:

Dežela	Povprečni pridelek v centih (50 kg) na ha			
	1956	1955	1954	1953
	(predvidoma)			
Anglija	23.4	31.4	29.3	31.2
Belgija	24.2	33.7	28.6	37.3
Francija	21.3	29.4	26.4	36.4
Češkoslovaška	11.6	13.8	11.1	11.5

HMELJARJI!

Prijave hmelja za leto 1956, katere ste prejeli v dopolnitev, takoj vrnite občini, od katere ste jih prejeli, ali pa neposredno Hmeljni komisiji za Slovenijo v Žalcu.

Hmeljna komisija za Slovenijo — Žalec

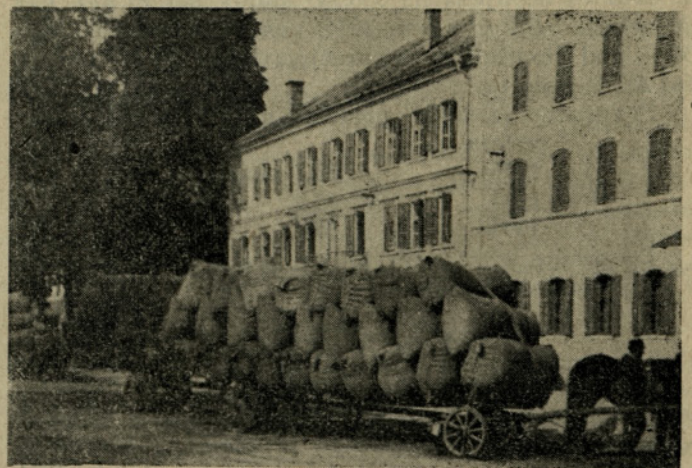

Čeprav je hmeljarstvo v Nemčiji kljub izredno mokremu vremenu med vegetacijsko dobo in z ozirom na posebno otežkočen boj proti rastlinskim boleznim in škodljivcem doseglo povprečni pridelek približno 35.3 centov, je vendar po primerjavi povprečnih donosov zadnjih 4 let razvidno, da hmeljske površine glede pridelka zaostajajo za pridelkom iz leta 1953.

Predvsem odgovarja letošnji povprečni pridelek pridelku v letu 1954. Od žetve 1954 pa je v jeseni 1955 ostalo neprodanega še 24.0000 centov hmelja najboljše kvalitete. Tudi nemške pivovarne se niso zanimale za to količino, tako da je bilo celo predlagano, naj bi te količine uničili.

Ali so producenti pa tudi odjemalci in potrošniki že pozabili, kakšen pritisk je predstavljala ta neprodana količina za hmeljsko gospodarstvo? Vsaki nadprodukciji hmelja sledi padec cen, ki pa bi bil za hmeljarja zaradi velikih pridelovalnih stroškov nevdržljiv. Korenito zmanjšanje hmeljskih površin bi bila neizogibna posledica, čemur pa bi zopet sledilo nezdravo in nezaželeno dviganje cen, kar ni v interesu niti potrošnika niti ne proizvajalca. Samo ustaljeno tržišče je zdravo tržišče in lahko zadovolji vse udeležence. Tudi povprečni pridelki zadnjih 4 let o najboljše dokazujejo, kakor je to razvidno iz naslednje tabele:

Hmeljarski okoliš	Povprečni pridelek v centih (50 kg) na ha			
	1956	1955	1954	1953
	(predvidoma)			
Hallertau	38.7	34.2	39.2	45.1
Spalt	30.6	30.8	31.4	39.6
Hersbruck	26.1	26.5	22.1	34.4
Jura	31.3	33.4	31.8	28.7
Tettngang	30.8	37.7	32.8	37.3
Rottenburg— Herrenberg— Weilderstadt	18.7	23.8	23.3	31.2
Baden	27.7	28.8	32.6	34.6
Rheinpfalz	27.5	34.9	28.0	36.9
	35.3	33.2	35.7	42.1

Da bi bila letina v novem letu prav tako ugodna v hmeljarjevo in skupno korist želi

Kmetijska proizvodna poslovna zveza
v Žalcu

